

Dziennik Zarządu Miejskiego w Łodzi

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, UL. PIOTRKOWSKA 104, POKÓJ NR. 127, TELEFON 280-40

APARAT WEWNĘTRZNY NR. 77

PRENUMERATA WYNOSI:

kwartalnie	Zł. 105,—
półrocznie	„ 210,—
rocznie	„ 420,—
pojedynczy egzemplarz	„ 35,—

CENY OGŁOSZEŃ:

cała strona za tekstem	Zł. 500,—
pół strony „ „	„ 250,—
drobne po zł. 1,— za wyraz.	

Treść numeru 5-go z dnia 15 listopada 1945 roku:

	Str
1. Bolesław Nowicki — Przewodniczący Wydziału Technicznego Zarządu Miejskiego w Łodzi — Działalność Wydziału Technicznego w okresie od lutego do września 1945 roku	3
2. Dr. Jan Wareżak — W sprawie Archiwum Gospodarczego	13
3. Jan Augustyniak — Kierownik Miejskich Bibliotek Publicznych — Miejskie Biblioteki Publiczne w Łodzi — po okupacji	21
4. Protokół 14-go Plenarnego Posiedzenia Miejskiej Rady Narodowej, odbytego w dniu 24 października 1945 roku	24
5. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1 lipca 1945 do 31 października 1945 roku	39
6. Okólniki	40
7. Ogłoszenia	46

Wydawca: Zarząd Miejski w Łodzi, ul. Piotrkowska 104.

Drukowano w Zakł. Graf. „Książka“ Sp. z odp. udz. Łódź, Piotrkowska 86, telefon 254-21

BOLESŁAW NOWICKI Przewodniczący Wydziału Technicznego Zarządu Miejskiego w Łodzi.

DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁU TECHNICZNEGO W OKRESIE OD LUTEGO DO WRZEŚNIA 1945 ROKU.

Działania wojenne w Łodzi nie spowodowały większych zniszczeń. Mimo to obraz naszego miasta 20 stycznia bieżącego roku przedstawiał szczególny widok. Trzykrotne bombardowanie, bezpośrednio przed oswoobodzeniem, spowodowało zawalenie się dużej ilości budynków zwłaszcza w okolicy Placu Wolności i zatarasowało gruzami chodniki i jezdnie, grożąc jednocześnie zawaleniem nadwątłych murów. Większość okien została pozbawiona szyb, brak dostatecznego dozoru spowodował popękanie rur kanalizacyjnych wodociagowych i centralnego ogrzewania. W mieście brak było tramwai i gazu, elektrownia znalazła się w posiadaniu bardzo szczupłego zapasu węgla. Na każdym kroku spotykało się pozostałości po okupancie, tj. niemieckie szyldy i napisy.

Wydział Techniczny powstał w dniu odzyskania niepodległości. Ostatnie oddziały niemieckie zajmowały jeszcze południowo — zachodnie przedmieście, a Wydział Techniczny zorganizował się, przystąpił natychmiast do pracy. Zadanie jego nie zamykało się tylko w ramach pracy Wydziału z 1939 roku. W nawałę pracy podejmowano do wykonania każde zagadnienie, mające na celu odbudowę organizującego się samorządu. Brak możliwości i środków komunikacyjnych zmusił Wydział do zainstalowania telefonów. Pierwsze stacje i pierwsze aparaty uruchamia Wydział. Elektrowni brak węgla, sygnalizują, że jeszcze tylko dwa dni będzie prąd. Wydział organizuje tabor konny i dostarczając również i ludzi do pracy, usuwa to niebezpieczeństwo.

Kontakt z Komendantem Miasta w sprawie zabezpieczenia organizującego się taboru konnego i mechanicznego, nawiązuje również Wydział Techniczny.

Mróz lutowy zagląda przez rozbite okna do mieszkań. W mieście rozpoczyna się dzika spekulacja szkłem — Wydział Techniczny kładzie kres temu, ujmując w swe posiadanie cały zapas szkła i rozpoczyna racjonalną gospodarkę tym drogocennym materiałem budowlanym, zabezpieczając w pierwszym rzędzie szpitale, budynki

szkolne, urzędy i inne gmachy użyteczności publicznej, udostępniając również nabycie szkła uboższymi warstwom mieszkańców naszego miasta po przystępnej cenie.

Niektóre ulice zasypane są jeszcze gruzem rozbitych domów. Brygady Oddziału Drogowego ruszają do pracy. W pierwszych dniach lutego oczyszczono główne szlaki, następnie robotą przerzucą się na ulice o mniejszym znaczeniu komunikacyjnym.

Dalsze niebezpieczeństwo, to grożące życiu mury zbombardowanych domów. Wydział Techniczny rozpoczyna więc szeroką akcję rozbiórek, dozoruując firmy prywatne, którym powierzono rozbiórki.

W tym czasie Wydział uzupełnia braki personelu. Do pracy wracają dawni pracownicy, których należy zatrudnić, a także i zaprowiantować.

Mając to na uwadze Wydział organizuje swe agendy na podstawie organizacji z 1939 roku, uwzględniając jednocześnie wymogi posuniętego naprzód życia.

Przystąpiono niezwłocznie do usuwania resztek śladów niemieczyny z naszego miasta tj. napisów i szyldów niemieckich, co przywróciło miastu właściwą szatę.

Wobec oczekujących nas wkrótce robót inwestycyjnych Oddział Regulacji przystąpił do robót, związanych z opracowaniem planów zagospodarowania, podejmując równocześnie zadanie zwiększenia terenów miejskich, niezbędnych dla racjonalnego rozwoju naszego miasta.

W kwietniu, po ostatecznej stabilizacji formy samorządu, jako Przewodniczący Wydziału obejmują nadzór nad Wydziałem Technicznym, zastrzegając sobie przede wszystkim wgląd w sprawy personalne, tym samym, przez przesunięcia i zmiany tak na wyższych jak i na niższych stanowiskach, wykorzystując racjonalnie fachowe siły, zapewniając w ten sposób wydajność pracy na rzecz miasta.

Praca w Wydziale ogniskuje się w Oddziałach: ogólnym, drogowym, pomiarów, zakupu i zaopatrywania, instalacyjnym, budowlanym, regulacji miasta, nadzoru budowlanego oraz warsztatów miejskich.

Aby otrzymać dokładny obraz całokształtu prac Wydziału należy zapoznać się z rezultatami osiągniętymi przez poszczególne Oddziały.

I tak — Oddział Ogólny, którego zadaniem jest koordynowanie funkcjonalnej pracy całego Wydziału, dokonał przede wszystkim segregacji, skompletowania i uporządkowania akt całego Wydziału, co było zadaniem niezbyt łatwym, uwzględniając pięcioletnią gospodarkę faszystowskiego samorządu. Do prac porządkowych na-

leży również uporządkowanie biblioteki i archiwum Wydziału, na których w wielu wypadkach opiera się praca Wydziału. Poza tym wobec pozostawionych przez okupanta pewnych zapasów materiałów budowlanych w magazynach Wydziału, w stanie chaotycznym, Oddział powołał do życia komisję remanentową, której zadaniem jest dokładne zewidencjonowanie wszystkich materiałów i artykułów technicznych, znajdujących się na składach miejskich. Prace Komisji są w pełnym toku i przewidywane jest ich zakończenie w bieżącym kwartale.

Poza tym Oddział Ogólny opracował projekt opłat administracyjnych i budowlanych, przystosowując stare przepisy do nowo wytworzonych warunków zapewniając tym samym Wydziałowi do chody utrzymane na poziomie obecnie kształtujących się cen. Mając na uwadze, w związku z opracowanym planem Wielkiej Łodzi, powtarzające się czasami wielokrotnie nazwy ulic, Oddział Ogólny opracował regulamin Komisji do zmian nazw ulic i placów, która podjęła już ożywioną działalność. Jednocześnie, powołując do życia przez Ministerstwo Odbudowy Komisję Odbudowy, Oddział Ogólny opracował również regulamin tejże Komisji. Poza tym Oddział opracował preliminarz budżetowy na rok 1945/46 na okres 9 miesięcy oraz przeprowadził zaszeregowanie pracowników i robotników do odpowiednich grup uposażeniowych, wykazując jednocześnie stałą troskę o dobro i byt pracowników, opracowując normy płac poszczególnych Oddziałów, będących podstawą do oznaczenia wysokości premii oraz podejmując starania w odpowiednich ministerstwach celem zaopatrzenia w buty, odzież i węgiel swych pracowników co np. w stosunku do pierwszego zostało zakończone pełnym sukcesem zaopatrzenia. Na 1700 pracowników Wydziału Technicznego — przydzielono 948 par obuwia, w tym 200 par obuwia skórzanego — roboczego.

Oddział Budowlany zajmuje jedną z poważniejszych pozycji w pracach Wydziału Technicznego, gdyż zadaniem jego jest:

- 1) przygotowanie projektów i kosztorysów nowych inwestycji względnie remontów,
- 2) przeprowadzanie przetargów na te roboty,
- 3) dozór tychże.

Wobec zmniejszającego się z dnia na dzień personelu ze względu na rażąco niskie uposażenia, oraz wobec nawału pietrzących się zadań, zwłaszcza w dziedzinie remontu szkół, Oddział znalazł się w dość trudnej sytuacji i zmuszony był oddawać niektóre projekty technikom prywatnym, co przyczyniło się do pokrycia zapotrzebowań Zarządu Miejskiego, z chwilą zaś uzupełnienia luk personalnych napewno stanie całkowicie na wysokości zadania.

Na konto wykonanych prac w Oddziale można zapisać odnośnie punktu 1) opracowanie 49 kosztorysów szkół, projektu oraz kosztorysu Sali Miejskiej Rady Narodowej, kosztorysu hali targowej Geyera, projektu i kosztorysu kuchni przy ul. Piotrkowskiej 104 bloków na Osiedlu im. M. Mireckiego, budynku Komendy Milicji Obywatelskiej, budynku pógotowia opiekuńczego, gmachu Biblioteki Publicznej i szpitala w Kochanówku wraz z ogłoszeniem i przeprowadzeniem przetargów — odnośnie punktu 2).

Poza tym odnośnie punktu 3), dokonano dotychczas remontu 42 budynków szkolnych, przeprowadzono remont sali Miejskiej Rady Narodowej oraz przebudowę kuchni przy ul. Piotrkowskiej 104.

W toku prowadzone są prace przy remontach około 50 szkół, roboty w blokach na Osiedlu im. M. Mireckiego, przy Al. Unii 16 i przy ul. Perla 5 oraz szeregu innych obiektów Zarządu Miejskiego.

Należy podkreślić, że wśród podjętych prac znajdują się obiekty, których koszt przebudowy sięga prawie 5 milionów złotych, jak np. remont szkoły przy ulicy Drewnowskiej 88.

Oddział wykonał obmiar budynku Teatru Miejskiego, zapoczątkowanego przez okupanta, oraz obmiar gmachu Filharmonii, której opracowanie projektu zostało wydane architektem prywatnym. Ogłoszenie przetargu na tę ostatnią robotę w toku.

Pragnąc usunąć resztki śladów niemieczyny, Oddział przeprowadził zmianę witraża w Gmachu Zarządu Miejskiego, zastępując plugawy znak germańskiej pychy, syntezą pracy łódzkiego robotnika w inteligentnej interpretacji.

W związku z podjętą reorganizacją Wydziału Technicznego, celem usunięcia braku koordynacji prac Oddziału Budowlanego i Instalacji i celem całkowitej synchronizacji pracy tychże Oddziałów — Oddział Instalacji został włączony do Oddziału Budowlanego i przy tych samych brakach personalnych, jakie wykazuje Oddział Budowlany i przy jeszcze większym braku sił fachowych w tej dziedzinie wykazał się następującym dorobkiem, jak: przeprowadzenie napraw instalacji świetlnych, kanalizacyjnych, wodociągowych, wind i urządzeń wentylacyjnych w gmachach 4 szpitali.

Naprawę instalacji świetlnych i motorów w 11 obiektach szkolnych oraz odnośnie tychże robót w 9 budynkach innych agend Zarządu Miejskiego, dozorując jednocześnie prace będące w toku przy 22 obiektach.

W dziedzinie napraw instalacji kanalizacyjno-wodociągowych i centralnego ogrzewania, dokonano napraw w 30 obiektach oraz dozorując 30 obiektów będących w toku pracy.

Poza tym Oddział dokonał napraw 7 większych studni na terenie miasta. Należy podkreślić trudności, z jakimi borykano się w

związku ze wspomnianym brakiem sił fachowych oraz z różnorodnością prac. Praca Oddziału ograniczona była do stwierdzenia konieczności napraw, wydania zlecenia i nadzoru nad robotami, wykonywanymi przez firmę.

Drugim podstawowym Oddziałem — Wydziału Technicznego jest Oddział Drogowy, którego zadaniem prócz specyficznych prac związanych z sytuacją powojenną, jest utrzymanie nawierzchni ulic, dróg i placów w stanie nadającym się do użytkowania oraz budowa nowych ulic, dróg i placów.

Oddziałowi Drogowemu podlega także konserwacja obiektów OPL. i kontrola ruchu. Natychmiast po uzyskaniu niepodległości Oddział Drogowy przystąpił do usuwania gruzu z ulic, tamujących ruch kołowy i pieszy. W ramach tej pracy usunięto 9.000 m. sz. gruzu. Następnie rozebrano mosty w dzielnicy byłego Ghetta, przywracając tej części miasta warunki normalnej komunikacji.

Celem ułatwienia komunikacji lotniczej Oddział Drogowy wybudował dla władz wojskowych aerodrom przy ul. Pabianickiej, niwelując 18.000 m. kw. terenu.

W dziedzinie prac konserwacyjnych ulic dokonano naprawy: 41,468 m. kw. jezdni, co odpowiada wybudowaniu całej ulicy Piotrkowskiej wraz z ulicami Nowomiejską, Pabianicką i Al. Kościuszki.

Jednocześnie dokonano napraw 20.754 m. kw. chodników, co wyjaśniając dokładnie stanowi: prace, związane z wyłożeniem chodnika na połowie długości ulicy Piotrkowskiej, obustronnie.

Wykonano również 5.964 m. b. krawężników, co również zapatrzyłoby połowę długości ul. Piotrkowskiej w krawężniki.

Wyprodukowano poza tym w betoniarniach Oddziału 33.414 sztuk płyt chodnikowych, którymi możnaby pokryć ulice obustronnie o długości około 1.5 km.

W związku z przejściem z systemu pracy dniówkowej na akordową wzmożła się produkcja Oddziału, której wzrost ilustruje następujące zestawienie:

	1945 rok kwiecień	1945 rok wrzesień	%
naprawa jezdni	1500 m. kw.	14.150 m. kw.	1000
„ chodników	650 „	2.600 „	400
produkcja płyt	4500 sztuk	8.000 sztuk	95

Poza tym Oddział Drogowy dokonywuje obecnie naprawy nawierzchni asfaltowej na ul. Piotrkowskiej i Placu Wolności.

Z prac dodatkowych Oddział Drogowy przeprowadza rozbiórki domów znajdujących się w linii regulacyjnej oraz konserwuje schrony przeciwlotnicze, likwidując jednocześnie zbyteczne rowy przeciwlotnicze.

Oddziałem, który przygotowuje materiał podkładowy dla prac całego Wydziału Technicznego — jest Oddział Regulacji.

Do zakresu działania tego Oddziału należy przede wszystkim wykonanie planu zagospodarowania i planów szczegółowych zabudowań, które są podstawą prac prawie wszystkich Oddziałów Wydziału Technicznego. Poza tym Oddział Regulacji sprawuje pieczę nad przeprowadzanymi zmianami ulic i numeracji oraz opiniuje sprawy budowlane nadsyłane przez Oddział Nadzoru Budowlanego.

Odnosnie referatu zmian ulic, Oddział przeprowadził uzupełnienie i sprawdzenie numeracji 171 ulic, oraz współpracując z Komisją zmian ulic, przygotowuje odpowiednie wnioski.

W związku z potrzebą opracowania preliminarza robót dla Wydz. Technicznego na przyszły sezon, Oddział Regulacji jest w toku opracowania planu zagospodarowania, przygotowując w tym celu szkic struktury organizacyjnej miasta i okręgu, szkicowe studium aglomeracji gleby i zalesienia oraz studium aglomeracji miast i większych osiedli w otoczeniu miasta Łodzi. Wobec zniszczeń dokonanych na terenach dzielnicy północnej Oddział Regulacji sporządził projekt szczegółowego planu zabudowania tej części miasta.

Poza tym opracowano przystosowanie tzw. resztówek w okolicy Łodzi na miejsca wypoczynkowe oraz przeprowadzono studia plastyczne nad ukształtowaniem Placu Zwycięstwa.

Jednocześnie Oddział bierze udział w pracach dotyczących zamierzeń w sprawie rozwiązania węzła kolejowego łódzkiego oraz prowadzi studia nad rozwiązaniem szlaków komunikacyjnych w zasięgu rejonu.

Celem przygotowania miastu odpowiednich terenów dla racjonalnego rozwoju dzielnic mieszkaniowych i usytuowania przemysłu łódzkiego, Oddział Regulacji podjął prace przygotowania projektu granic Wielkiej Łodzi, który przewiduje czterokrotne zwiększenie terenów podlegających administracji samorządu. Po szeroko ujętych studiach ekonomicznych - gospodarczych, administracyjnych i urbanistycznych Oddział przygotował projekt, który uzyskał aprobatę Miejskiej Rady Narodowej i Wojewódzkiej.

Ministerstwo Administracji Publicznej — w związku z nierzeczwym protestem Powiatowej Rady Narodowej, wykraczającej zresztą poza swe kompetencje po uchwale Wojewódzkiej Rady Narodowej, czyniło Zarządowi Miejskiemu trudności w wydaniu odpowiedniego dekretu.

Obecnie, po usunięciu ostatnich rozbieżności sprawa znajduje się w stadium finalizowania.

W związku z nowymi granicami i nową strukturą Województwa Grodzkiego Oddział Regulacji opracował podział na starostwa i komisariaty.

Oddział Pomiarów ma za zadanie przygotowanie szczegółowych zdjęć powierzchni miasta, prowadząc jednocześnie zakład odbitek świetlnych.

Oddział wykonał reambulacji 5.250 ha terenu.

Poza tym do przygotowywanego podkładu w skali 1:15000 wykonano 10777 ha terenu oraz w zakładzie odbitek świetlnych wykonano 5663 sztuk odbitek.

Oddział Nadzoru Budowlanego trzymając rękę na pulsie życia budowlanego miasta, opiniuje i zatwierdza plany nowych budowli i przeróbek, jak również dozoruje remonty i przeprowadza kontrolę przydzielanych materiałów budowlanych po cenach państwowych. Poza tym Oddział Nadzoru Budowlanego opiniuje podania o pożyczki na zabezpieczenie, remonty i wykończenia budynków, udzielanych przez BGK., w ramach kredytów Ministerstwa Odbudowy.

Mając na celu zapewnienie estetycznego wyglądu nowych ulic Oddział ma w swej opiece Referat Estetyki, który dba o wygląd fasad domów, szczególną troską otaczając problem tak aktualnych obecnie sztyldów.

Bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych, Oddział nie oglądając się na jakąkolwiek akcję w celu zapewnienia bezpieczeństwa, przystąpił do rozbiórki 10 domów najbardziej zagrażających życiu ludzkiemu, usuwając 614.187 m. sz. muru.

Poza tym Oddział sprawdził pod względem bezpieczeństwa 842 posesje, wydając ponadto:

- 152 zarządzeń na remonty,
- 136 zarządzeń na rozbiórki,
- 175 zarządzeń na zdjęcie szpecących sztyldów,

403 zarządzeń na złożenie planów legalizacyjnych sklepów, badając jednocześnie 560 lokali handlowych i przemysłowych oraz rozpatrując 61 planów budowlanych i 20 podań na pożyczki z BGK.

Charakterystyczne wnioski z prac Oddziału Nadzoru Budowlanego można wyciągnąć odnośnie ruchu budowlanego w naszym mieście, który ze względu na wysokie ceny materiałów budowlanych, robocizny i środków transportowych, spadł w miesiącu wrześniu w stosunku do miesiąca lipca o 60 proc.

W celu dostosowania wysokości opłat budowlanych Oddział opracował również projekt tychże opłat podwyższając je w stosunku do przedwojennych dziesięciokrotnie.

Oddziałem, który pokrywa zapotrzebowanie całego Zarządu Miejskiego na artykuły techniczne jest Oddział Zakupu i Zaopatrywania. W związku z niedostateczną organizacją dostaw przez agencje Ministerstw Przemysłu i Odbudowy, oraz w związku z wielkimi

trudnościami w dziedzinie komunikacji, Oddział napotyka na niesłychane trudności w zaopatrywaniu tak agend Zarządu Miejskiego jak i miejscowej ludności w podstawowe artykuły budowlane — jak mianowicie: szkło pape, drzewo, cegłę, cement i wapno. Dzięki sprężystemu kierownictwu Oddział sprostao zadaniu i Łódź może się poszczycić jako jedno z nielicznych miast Polski tym, że tych podstawowych materiałów nie brakło, mając na uwadze zaopatrzenie przede wszystkim szkół, szpitali, biur Zarządu Miejskiego oraz uboższej ludności naszego miasta. O działalności Oddziału świadczą cyfry obrotu, które wyrażają się w wydaniu:

1560 zapotrzebowań,
269 zamówień,

w wystawieniu rachunków międzywydziałowych na
sumę 1.914,705,65 zł.
dla osób trzecich 985.007,02 „
na rzecz Oddziału wpłynęło do Kasy Miejskiej 573,383,25 „

Materiałów budowlanych
zakupiono na sumę 1,562,600,31 zł.
Obrót wyniósł 2,171,208.80 zł.

licząc wszystkie materiały po cenach sztywnych.

Tak jak Oddział Ogólny — Oddział Zakupu i Zaopatrywania podejmował prace niezwiązane z działalnością swoją.

Ostatnio z polecenia Prezydenta Miasta, Oddział od 3 miesięcy przyjmuje i zabezpiecza artykuły techniczne z remanentów poniemieckich. Prace te wymagają niesłychanego wysiłku i poświęcenia ze strony kierownictwa Oddziału i personelu, co wobec zapotrzebowania około 60 osób — odbywa się siłami stałymi Oddziału.

Komórka, która odegrała poważną rolę w pierwszym okresie organizacji samorządu i stabilizacji życia, są Warsztaty Miejskie, które podejmowały prace przy najpilniejszych naprawach w szpitalach, szkołach i urzędach. W związku z powyższym Warsztaty Miejskie w stosunku do okresu z przed 1939 r. rozwinęły się znacznie i obecnie w Wydziale istnieje tendencja zmniejszenia tak zakresu działania Oddziału, jak i ilości pracowników, aby uzyskać lepszą wydajność pracy.

Przechodząc do oceny działalności, należy stwierdzić, że Warsztaty wykonały napraw w dziedzinie instalacji elektrycznych, kanalizacji, wodociągów, napraw drzwi, okien, zamków i podłóg w 557 obiektach, uruchamiając jednocześnie mechaniczną stolarnię, która wykonała dla Wydziału Opieki Społecznej 786 trumien. Aczkolwiek trudno jest ustalić pewne kryteria porównawcze ze względu na różnorodność prac Oddziału, tym niemniej należy stwierdzić

znaczny wzrost produkcji, który biorąc pod uwagę miesiące kwiecień i wrzesień wyraża się w 280 proc. Mając na uwadze wyżej wymieniony wzrost produkcji stwierdzam, że jest on wynikiem moich osobistych starań o podniesienie stawek roboczych, co w ramach Wydziału dało się przeprowadzić tylko w formie premiowania.

Premie, po wspólnym ustaleniu norm przez Wydział, delegatów i starszych robotników Wydziału, osiągających 80 — 90 proc. produkcji przedwojennej, ustalono na 1/3 uposażenia miesięcznego. Obecnie podjęte są kroki, celem wyrównania uposażeń pracowników Wydziału Technicznego z tabelą wynagrodzeń przewidzianą umową zbiorową w przemyśle budowlanym. Przy energicznej pomocy naczelnika Wydziału inż. Freya i zastępcy jego ob. Kaźmierczaka udało mi się zaopatrzyć prawie wszystkich pracowników Wydziału w obuwie i ubrania robocze. Również dzięki ich ofiarnej pracy i mimo pewnej obojętności szeregu niższych pracowników i kolosalnych trudności tak w dziedzinach pracy w budownictwie jak i w dostarczeniu materiałów budowlanych pomimo bardzo uszczuplonego personelu sił technicznych udało nam się uruchomić i zabezpieczyć większą część instytucji użyteczności publicznej.

Tym nie mniej zdaje sobie sprawę z trudności i z rozrostu zadań Wydziału, dlatego też przystępujemy do jego reorganizacji w sensie rozbięcia go na trzy równoległe Wydziały: Odbudowy, Komunikacji i Pomiarów, zgodnie zresztą z wymogami władz centralnych.

Na zakończenie chciałbym dodać jeszcze, że Wydział w trosce o zabezpieczenie surowca budowlanego na przyszły sezon podjął pertraktacje o wydzierżawienie jednej z kopalń granitowych na Dolnym Śląsku, co abstrahując od korzyści dla samorządu jest również cegiełką do odbudowy naszego przemysłu i ustalenia naszej pozycji na zachodnich rubieżach naszego Państwa.

Zdaje sobie także sprawę, że Wydział nie stoi jeszcze na wysokości zadania, tak pod względem organizacyjnym jak i wykonywanych robót, lecz spowodowane jest to nie z winy kierownictwa Wydziału. Niedociągnięcia organizacyjne spowodowane są brakiem sił technicznych, co powoduje także za sobą braki w dziedzinie wykonywanych robót przede wszystkim przez luki w wykonywaniu dozoru.

Poza tym spotykamy się b. często z brakiem zrozumienia władz centralnych, co się uwidacznia w pomijaniu całkowitym lub częściowym w przydzielaniu kredytów i dotacji na cele remontów i odbudowy.

Wiele energii i czasu tracimy w zatargach z różnymi zjednoczeniami i centralami materiałów budowlanych, których działalność jeśli chodzi o politykę materiałów budowlanych, możnaby nazwać

z nieprawdziwego zdarzenia. Te drugie zwłaszcza są to instytucje zupełnie zbyteczne i działalnością swoją przypominają zupełnie dawne przedwrześniowe grupy kupieckie — pośredników. Mimo kilkakrotnych interwencji kierownictwa Wydziału u czynników miarodajnych, stan ten pozostał do dzisiejszego dnia bez zmian, a nawet wykazuje tendencje do rozrostu.

Mimo tych przeciwności mam pewność, że po unormowaniu plac w Wydziale, co pozwoli nam przede wszystkim na zaangażowanie nowych sił technicznych i po zmianie systemu rozdziału kredytów, zadania postawione nam potrafimy wykonać z lepszym niż dotychczas wynikiem.—

DR. JAN WAREŻAK

W SPRAWIE ARCHIWUM GOSPODARCZEGO W ŁODZI.

Archiwum Miejskie w Łodzi w okresie przedwojennym prowadziło poszukiwania archiwalne w archiwach państwowych i kościelnych. Celem tych poszukiwań było gromadzenie w Archiwum Miejskim materiałów, dotyczących historii m. Łodzi i regionu gospodarczego. Dalszym celem tych poszukiwań była akcja wydawnicza źródeł, dotyczących Łodzi.

Praca ta niewątpliwie pozwoliłaby historykom na opracowanie wielu zagadnień łódzkiego przemysłu włókienniczego. Pozwoliłaby też na opracowanie monografii niektórych większych łódzkich zakładów przemysłowych. Ale nie dostarczyłaby materiałów na wyczerpujące syntetyczne opracowanie historii powstania i rozwoju łódzkiego przemysłu. Materiały rękopiśmienne przechowywane w Archiwum Miejskim w Łodzi również nie dostarczają odpowiedzi na te zagadnienia. Z opinią tą zgodzą się niewątpliwie wszyscy historycy, pracujący nad historią łódzkich zakładów przemysłowych. Dowodem zaś tego twierdzenia jest monografia zakładów przemysłowych L. Geyera, opracowana przez M. Komara. To samo można powiedzieć o sprawie robotniczej na terytorium łódzkiego regionu. Najlepszym zaś dowodem tego twierdzenia jest fakt, że dotychczas nie posiadamy monografii zakładów, Wendischa, Scheiblerów i Grohmana, Poznańskich, Biedermanów, Krusche - Endera itp.

A dzieje się to dlatego, że historycy nie mają bezpośrednich zabytków rękopiśmiennych, będących rezultatem życia wspomnianych zakładów. Zachodzi teraz pytanie, czy zabytki te zachowały się do naszych czasów, a jeżeli tak, to gdzie i w jakim stanie się one znajdują, i czy historyk może z nich korzystać dla żmudnych swych badań naukowych?

W tym miejscu należy stwierdzić, iż wiele materiałów rękopiśmiennych przedsiębiorstw przemysłowych zaginęło wobec nienależytej opieki, wskutek działań wojennych, a przede wszystkim z powodu skwapliwego stosowania przepisów kodeksu handlowego, nakładającego obowiązek przechowywania maksymalnie w ciągu 10 lat podstawowych ksiąg handlowych. Wiele jednak bardzo cennych materiałów fabrycznych zachowało się do naszych czasów, ale znajdują się one nieuporządkowane, złożone przeważnie w nie-

ładzie, a przytym w miejscach nieodpowiednich. Już sam stan akt nie pozwala, na korzystanie z ich, a przytym właściciele ich, również z różnych względów nie mogli zezwolić na korzystanie i czerpanie z tych źródeł. Oto główna przyczyna z powodu której ginie pamięć tych, którzy przyczyniają się i przyczyniali do budowy i rozkwitu łódzkiego przemysłu w jego dziejowym rozwoju.

W zbiorach tych ukryte jest całe życie, powstawanie, rozwój i postęp łódzkiego przemysłu, sposób, rodzaj, jakość i ilość produkcji, stanowisko społeczne fabrykantów i robotników, rola ich w życiu gospodarczym miasta i państwa, stosunki pracodawców do robotników, warunki pracy i płacy i wiele innych zagadnień gospodarczych, społecznych i socjalnych, które pójdą w zapomnienie, jeżeli nie potrafimy zabezpieczyć akt i innych zbiorów zabytkowych zakładów przemysłowych.—

Wychodząc z założenia, że jeżeli mamy nie dopuścić do zupełnego zaginięcia wiadomości o pionierach naszego przemysłu i poszczególnych fabryk, musimy archiwalia fabryczne ratować przed zniszczeniem, musimy je uporządkować, zinwentaryzować i udostępnić historykom do badań naukowych. W obecnych warunkach tym bardziej należy podjąć się tej pracy, raz dlatego, że archiwalia poszczególnych przedsiębiorstw fabrycznych na ogół biorąc przetrwały czas okupacji — a powtórę dlatego, że dziś po przejściu administracji tych przedsiębiorstw w ręce władz państwowych będzie to można uczynić bez większych przeszkód. Chodzi o to, żeby te materiały nie uległy zniszczeniu w obecnych przełomowych chwilach odbudowy i przebudowy naszego ustroju.

Powstaje teraz pytanie, w jaki sposób należy zabezpieczyć te archiwa?

W warunkach przedwojennych wielkie zakłady przemysłowe mogłyby wprawdzie tworzyć własne archiwa gospodarcze — tak jak to uczyniły zakłady przemysłowe L. Geyera. Ale prowadzenie własnych archiwów w warunkach przedwojennych było uciążliwe nawet dla większych zakładów przemysłowych, albowiem wymaga to specjalnego, dość obszernego pomieszczenia oraz wykwalifikowanych sił, a przede wszystkim znacznego nakładu kapitału. Dalej archiwa gospodarcze fabryk udostępnione do studiów naukowych badaczowi utrudniałyby pracę, bo byłby on zmuszony starać się o pozwolenie na korzystanie z tych akt u szeregu osób — właścicieli poszczególnych archiwów.—

Prostsza, tańsza, i praktyczniejszą rzeczą byłoby stworzenie w Łodzi jednego archiwum gospodarczego dla całego naszego regionu, prowadzonego na wzór archiwów państwowych i samorządowych. Do tego archiwum byłyby przekazywane wszystkie akta, księgi i dokumenty rękopiśmienne i materiały drukowane, a nie

posiadające już praktycznego znaczenia dla przedsiębiorstw. Archiwum gospodarcze zgodnie z punktem § 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15. VII. 1927 roku o izbach przemysłowo - handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 597 z 1927 roku), powinno znaleźć podstawę organizacyjną w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, do zakresu której między innymi należałoby stworzenie, utrzymywanie lub popieranie z zachowaniem przepisów ustawowych odpowiednich instytucji i urzędzeń, jako to instytucji badawczych, muzeów, wystaw etc.

W chwili obecnego przełomu, będącego wynikiem przemian społecznych, gospodarczych i ustrojowych przemysł nasz odbudowuje się w nowych warunkach i na nowych zasadach ustrojowo-społecznych.

Dzięki temu w tej chwili będzie dużo łatwiej powołać do życia archiwum gospodarcze regionu łódzkiego. Wielkie zakłady przemysłowe, z rąk prywatnych i to przeważnie obcych, przeszły na własność Państwa Polskiego. Wraz z przejściem poszczególnych zakładów na rzecz Państwa przeszły też i ich zbiory rękopiśmienne i kartograficzne, a więc księgi, druki, korespondencje, wykazy statystyczne, wykresy, mapy i plany — które z uwagi na ich wartość naukową powinny przejść na rzecz Państwa i jako takie zgromadzone w jednym miejscu. W tym celu odpowiednie władze państwowe powinny nakazać wszystkim upaństwowionym zakładom przemysłowym na terenie samej Łodzi i Województwa Łódzkiego przekazanie zachowanych archiwaliów rękopiśmiennych, kartograficznych i druków Izbie Przemysłowo-Handlowej, i powierzyć jej zorganizowanie wojewódzkiego archiwum gospodarczego na zasadach archiwów państwowych lub samorządowych.—

W ten sposób archiwum gospodarcze stałoby się państwową komórką organizacyjną — służącą władzom państwowym, samorządowym i nauce polskiej.

Zasoby archiwalne.

Archiwum Gospodarcze w Łodzi stałoby się instytucją obejmującą dokumenty, akta, księgi, mapy, plany, fotografie, pieczęcie itp. zabytki archiwalne, dotyczące m. Łodzi i całego łódzkiego regionu gospodarczego. Znalazłyby się tu przede wszystkim:

1. Akta Izby Przemysłowo - Handlowej, jej sprawozdania, memoriały itp., to jest wszystkie zbiory dotychczasowego archiwum Izby.
2. Akta towarzystw i zakładów przemysłowych, handlowych, bankowych, komunikacyjnych, ubezpieczeniowych, użyteczności publicznej itp., ich sprawozdania i publikacje.

3. Księgi handlowe i korespondencja przedsiębiorstw indywidualnych.
4. Materiały, dotyczące drobnego handlu, rzemiosła, polityki socjalnej, instytucyj dobroczynnych itp.
5. Materiały biograficzne, dotyczące wybitnych przemysłowców, kupców, socjologów, przedstawicieli społeczeństwa itp.

Ponadto w Archiwum Gospodarczym musiałyby istnieć oddzielne działy: statystyczny, czasopism, biblioteka podręczna i pracownia naukowa. Dział statystyczny — objąłby materiały źródłowe, dotyczące produkcji obrotów krajowych i zagranicznych, sprawozdania i wydawnictwa statystyczne polskie i obce. Dział czasopism gromadziłby wydawnictwa ciągłe, czasopisma gospodarcze — oraz wycinki artykułów gospodarczych łódzkich z prasy codziennej.

Biblioteka — która prócz gromadzenia dzieł naukowych, dotyczących Łodzi i jej regionu gospodarczego, dzieł encyklopedycznych, słowników, książek adresowych, ogólnych dzieł historycznych, informatorów i prac z zakresu archiwistyki prowadziłaby ogólny katalog wydawnictw gospodarczych, obejmujący wszystkie większe księgozbiory publiczne w Łodzi.

Pracownia naukowa i czytelnia czasopism gospodarczych polskich i obcych, oraz niektórych czasopism codziennych, byłaby dostępna dla badaczy naukowych na warunkach obowiązujących w archiwach państwowych.

Cel archiwum.

Archiwum gospodarcze powinno mieć na celu:

1. Gromadzenie wszelkich materiałów pisanych i drukowanych, odnoszących się do dziejów Łodzi i jej regionu gospodarczego.
2. Przejmowanie z urzędu akt zakończonych: Izby Rzemieślniczej, cechów, zakładów fabrycznych, towarzystw i instytucyj przemysłowych, handlowych, rzemieślniczych i społecznych.
3. Pozyskiwanie w charakterze darów depozytów, lub drogą kupna archiwaliów i innych zabytków, zawierających dane historyczne, statystyczne i obyczajowe łódzkiego przemysłu, handlu i rzemiosła, jak też miejscowych instytucyj politycznych, zawodowych i kulturalno-oświatowych.
4. Opiekę nad zabytkami archiwalnymi.
5. Dostarczanie władzom miejskim i państwowym instytucjom i osobom prywatnym informacji na podstawie przechowywanych archiwaliów.

6. Sporządzanie i wydawanie wyciągów i odpisów z akt przechowywanych w Archiwum, prowadzenie gruntownych studiów naukowych i ogłaszanie drukiem prac naukowych, obejmujących badania nad historią m. Łodzi i łódzkiego regionu gospodarczego oraz ogłaszanie drukiem materiałów archiwalnych.
7. Współpraca naukowa z Instytutem historii społecznej i gospodarczej Uniwersytetu Łódzkiego i Archiwum Miejskim w Łodzi.
8. Założenie katalogu rozrzuconych w okręgu źródeł dziejowych, oraz gromadzenie pism, zeznań i wspomnień naocznych świadków zdarzeń dziejowych, (ruch robotniczy, tajne szkolnictwo, ulotki i druki od 1905 do 1945 r.) itp.

Organem nadzorczym i opiniodawczym Archiwum byłaby Komisja Archiwalna, składająca się z trzech przedstawicieli Izby Przemysłowo - Handlowej, 3 przedstawicieli państwowej służby archiwalnej, 3 przedstawicieli instytucyj i towarzystw naukowych łódzkich i dyrektora Archiwum Gospodarczego.

Kierownictwo Archiwum^o powinno być powierzone dyrektorowi, posiadającemu wyższy cenzus naukowy i najmniej 10-letnią praktykę archiwalną. Personel Archiwum powinien być taki sam jak w archiwach państwowych, lecz w wyższych grupach, uposażeniowych o jedną grupę — dający możliwość ściągnięcia do archiwum dobrych sił naukowych oraz dodatek naukowy przewidziany dla pracowników naukowych w archiwach państwowych.

Przy tworzeniu Archiwum Gospodarczego w Łodzi możnaby się powoływać na założone w r. 1906 w Kolonii reńsko-westfalskie archiwum gospodarcze. Archiwum to ma na celu gromadzenie, porządkowanie i udostępnianie dla badań naukowych materiałów rękopiśmiennych i drukowanych, dotyczących powstania i rozwoju nowoczesnego życia gospodarczego w XIX wieku.

O innych podstawach organizacyjnych istnieje od 1908 roku archiwum centrali hamburskiego instytutu kolonialnego (Das Archiv der Zentralstelle des Hamburgischen Kolonialinstituts). Głównym zadaniem tego archiwum było gromadzenie wycinków z czasopism, publikacyj gospodarczych, sprawozdań i cedułów giełdowych.

W Szwajcarii w 1910 roku w Bazylei powstało archiwum gospodarcze (Das Schweizerische Wirtschaftsarchiv in Basel). Pod względem organizacyjnym archiwum to stanowi część archiwum państwowego. Archiwum gromadzi akta i księgi handlowe przedsiębiorstw zbiorowych i indywidualnych, a nawet rachunki domowe, sprawozdania handlowe, bilanse, statuty, okólniki, prospekty, cenniki, ceduły giełdowe, materiały statystyczne oraz wszystkie

publikacje o charakterze gospodarczym, wycinki prasowe, materiały biograficzne wybitnych postaci na polu gospodarczym. Ponadto w Szwajcarii istnieje drugie archiwum gospodarcze (Archiv für Handel und Industrie in Zürich).—

W Holandii w Hadze od 1914 roku istnieje archiwum gospodarcze towarzystwa (Het Nederlandsch Economisch Historisch Archief).—

W Stanach Zjednoczonych w Bostonie w 1925 roku powstało towarzystwo historyczne, którego celem jest zabezpieczenie od zniszczenia archiwaliów gospodarczych.

Kryzys gospodarczy, powodujący likwidację lub fuzję wielu przedsiębiorstw, przyczynił się do powstania w 1934 roku w Londynie archiwum gospodarczego. Archiwum to gromadzi zbiory tych firm, które pragną pozbyć się własnych zasobów. Archiwum ustala tylko wartość naukową zbiorów dla historyka i proponuje przekazanie ich instytucji publicznej, lub poleca firmie wykwalifikowanego badacza jako stałego lub czasowego archiwistę. — Podstawą prac inwentaryzacyjnych archiwum jest kartoteka oparta na kwestionariuszach wypełnionych przez same przedsiębiorstwa.

W Czechosłowacji w 1931 roku przy Czeskiej Akademii Umiejętności zorganizowano archiwum gospodarcze. (Archiw pro dejiny (prámyslu, obchodu a technické práce) jako autonomiczny wydział Muzeum Technicznego. Celem więc tego archiwum jest opieka nad zachowaniem źródeł do historii przemysłu, rzemiosła, handlu i pracy technicznej.

W Pradze ponadto istnieje państwowe archiwum agrarne „Ceskoslowensky statni archiv zemedelsky“ przy Czechosłowackiej Akademii Rolniczej, gromadzące w swych zbiorach archiwa wielkiej własności ziemskiej, oprócz oczywiście akt państwowych, a w pierwszym rzędzie b. Ministerstwa Rolnictwa w Wiedniu.

Oprócz wymienionych archiwów ogólnych istnieją w Niemczech jeszcze archiwa prywatne większych zakładów przemysłowych np. Zakładów Kruppa od 1905 roku, koncernu Siemens — Schukert Borik — Werke w Berlinie, Stahlfeder u. Metallfabrik Heinze und Blanckertz.

Przytoczone przykłady istnienia archiwów gospodarczych w różnych krajach świadczą, że projekt utworzenia archiwum gospodarczego w Łodzi jest realny i celowy. — Chodzi tu o zabezpieczenie przed zniszczeniem tych zabytków rękopiśmiennych, które jeszcze uratować można dla historii gospodarczej regionu.

Na innym miejscu zajmujemy się przedstawieniem dotychczasowego naszego regionalnego dorobku naukowego i trudnościami pracy naukowej oraz dotychczasowych prób rozwiązania tych trudności zarówno w pracy indywidualnej jak i zespołowej. Na

tym miejscu musimy jeszcze zwrócić uwagę na dwa pytania: czy Łódź, posiada odpowiednie warunki finansowe na zorganizowanie i utrzymanie nowej instytucji? oraz czy przyszłe archiwum gospodarcze przyczyni się do rozkrzewienia w Łodzi w pracy naukowej? Odpowiedź na te dwa pytania jest najzupełniej pozytywna. W warunkach przedwojennych, opierając się na § 4 pkt. 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o Izbach przemysłowo - handlowych, oraz na mocy noweli z dnia 10 lipca 1934 roku, do wspomnianego rozporządzenia, przyszłe archiwum gospodarcze mogłoby być zorganizowane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Łodzi. Do współpracy mogłyby przystąpić również: Izba Rzemieślnicza w Łodzi i Łódzka Izba Rolnicza w Łodzi w zależności od zasięgu pracy przyszłej placówki. Samorząd gospodarczy Łodzi rozwija się stale, a dziś stanął już na takim poziomie, że będzie mógł zorganizować tę instytucję i powierzyć jej opiece wszystkie zabytki rękopiśmienne, dotyczące nie tylko historii gospodarczej, ale także społecznej naszego regionu.

Archiwum Gospodarcze w Łodzi powinno stać się instytucją czysto naukową, której zadaniem oprócz własnych badań będzie opieka nad pracą uczonego.

Umożliwienie uczonemu poświęcenia się wyłącznie pracy naukowej, dostarczenie mu warsztatu pracy i ogłaszanie drukiem prac naukowych wchodziłyby w zakres opieki nad pracą uczonego. A zatem Archiwum powinno mieć oprócz archiwalno - administracyjnych kilka stanowisk naukowych, od których zależeć będzie przyszłość historii gospodarczej i badań nad naszym regionem.

W krótkim okresie naszej niepodległości nauka historii gospodarczej i społecznej opierała się o katedry naszych uniwersytetów i tam ona kwitła. SeminaRIA uniwersyteckie wykształciły i przygotowały badaczy, ogłaszały ich prace w różnych wydawnictwach, ale nie dały swoim uczniom możliwości poświęcenia się pracy naukowej.

Wydział Ekonomiki Drobnych Gospodarstw Wiejskich w Warszawie od 1926 roku, Instytut Gospodarstwa Społecznego w Warszawie od 1920 r., Instytut Spraw Społecznych od 1931 r., Instytut Pracy Samorządu Terytorialnego od 1935 r. i Instytut Kultury Wsi od 1937 r., były powołane do krzewienia nauki w ich specjalnościach i angażowały do pracy tzw. pracowników naukowych. Instytuty te zajmowały się głównie historią wsi, stosunków wiejskich i socjologią wsi.

Nie było tylko podobnej instytucji dla badań nad dziejami naszego przemysłu, — bo nie było zrozumienia znaczenia naszych badań i nie było warsztatu pracy. A cały warsztat pracy historyka to archiwa i biblioteki. Poszukiwania archiwalne i biblioteczne, ro-

bień odpisów i wyciągów, obliczenia statystyczne itp. mogą być wykonywane przez siły pomocnicze. Ilość tych sił powinna być dostosowana do sił naukowych — kierowniczych np. 3 siły pomocnicze na jedną siłę naukową.

Indywidualne badania nie zawsze idą w kierunku pożądanym, ze względu na ogólną potrzebę danej gałęzi nauki. Najlepszym tego dowodem są indywidualne badania regionu łódzkiego.

Chodziłoby więc o to, aby przez Archiwum Gospodarcze — instytucję czysto naukową, badania indywidualne skierować na tory pożądane. A uda się to przez nagradzanie prac poświadczonych, tworzenie asystentur, stypendiów, konkursów itp.

Badania naukowe Archiwum Gospodarczego zmierzają będą do wydawnictw źródłowych i badań monograficznych przede wszystkim z zakresu przemysłu, handlu i skarbowości, opisów historycznych miast i monografii miast, leżących w granicach regionu łódzkiego. Dalsze potrzeby zainteresowania narzuci samo życie.

Ufać należy, że w dobie przemian życia społeczno-gospodarczego i ustrojowego, w dobie demokratyzacji nauki, historia gospodarcza i społeczna znajdzie poparcie odpowiednich czynników państwowych i samorządowych — życzyć też należy, aby i nasz region dotychczas zapomniany, znalazł również dostateczne zrozumienie i poparcie i mógł być wiernie przedstawiony w zwierciadle historycznym, aby odbudowa naszego przemysłu w nowych warunkach gospodarczych brała pod uwagę dobre wzory dawne, a unikała złych.—

JAN AUGUSTYNIAK
Kierownik
Miejskich Bibliotek Publicznych

MIEJSKIE BIBLIOTEKI PUBLICZNE W ŁODZI

Rozpoczęliśmy pracę ponownego uruchomienia bibliotek w połowie lutego r. b. Stan rzeczy po wyjściu okupanta niemieckiego przedstawiał się tak, że centralny księgozbiór Biblioteki Publicznej był całkowicie usunięty ze starego pomieszczenia przy ul. Andrzeja Nr. 14 i przewieziony do budującego się przed wojną, lecz niewykończonego jeszcze nowego gmachu przy zbiegu ulic Gdańskiej i Kopernika. Książki były bezładnie rzucone na sterty, łącznie z książkami, zwiezionymi przez Niemców z całego prawie miasta, a pochodzącymi z różnych bibliotek szkolnych, społecznych, ze zbiorów prywatnych itd.

Księgozbiór ten został uszczuplony przez rabunki w wysokości 30%. Katalogi ocalały. Biblioteki zaś dzielnicowe w ilości 9 — wszystkie uległy zniszczeniu wraz z urządzeniem.

Praca rekonstrukcyjna zaczęła się od pierwszego dnia odrazu w trzech kierunkach: uporządkowania centralnego księgozbioru; — wypożyczalni dla dzieci i młodzieży oraz wypożyczalni dla dorosłych. Takiemu planowi sprzyjała szczęśliwa okoliczność, że większość przedwojennego personelu stanęła przy warsztacie bibliotecznym już w lutym, a reszta w marcu r. b.

Najszybciej udało się uruchomić mniejsze biblioteki dzielnicowe tj. jedną dla dzieci i młodzieży przy ul. Piotrkowskiej 37, drugą dla dorosłych przy ul. Senatorskiej 8 i trzecią również dla dorosłych przy ul. Prusa 15. Zostały one otwarte dnia 22 kwietnia jako pozytywny wkład Zarządu Miejskiego do propagandy „Tygodnia książki polskiej“.

Biblioteka Publiczna centralna została otwarta dla czytelników 28 maja r. b.

W dalszej kolejności uruchomiono jeszcze jedną wypożyczalnię książek dla dorosłych dnia 12 października przy ul. Srebrzyńskiej Nr. 103.

W organizacji znajdują się trzy następne wypożyczalnie dla dzieci przy ulicach: Wspólna 5, Rokicińska 41 i Inżynierska 4, któ-

re będą uruchomione jeszcze w roku bieżącym. Jeżeli więc nie nastąpi żadna poważniejsza, a nieprzewidziana przeszkoda, to do końca tego roku Zarząd Miejski będzie w posiadaniu 8 czynnych bibliotek, na dziesięć przedwojennych. W ten sposób w czasie od lutego do grudnia, a więc za okres 9 miesięcy, zrekonstrujemy dawne biblioteki w 80%.

Są to wyniki dobre, które opinia publiczna i prasa miejscowa przyjęły z prawdziwym aplauzem.

Lecz mimo wszystko — nie są to rezultaty, któreby dawały pełną satysfakcję bibliotekarzowi. Ilość punktów bibliotecznych zbliżyła się wprawdzie do przedwojennego stanu, lecz jakość tych księgozbiorów i ich organizacja przedstawiają jeszcze duże braki. Przede wszystkim księgozbiór Biblioteki Publicznej, aczkolwiek w 70% uratowany, nie mógł być od razu oddany w całości do użytku czytających, gdyż należało przeprowadzić mozolną pracę kontrolującą — porównania katalogów z rzeczywistością.

Pięcioletnia przeszło gospodarka okupanta i penetracja kilkodniowa w okresie przejściowym amatorów dobra publicznego — zmuszają do konkretnego stwierdzenia co zginęło, a co pozostało, zarówno z książek, jak i z kart katalogowych. Ta praca trwa już 7 miesięcy i do tej pory udało się sprawdzić przeszło 20.000 tytułów, które przeszły już do dyspozycji frontowego magazynu i do obsługi czytelników. Druga trudność to zmontowanie katalogów. Przed wojną biblioteka posiadała cztery rodzaje katalogów: dwa dla publiczności - alfabetyczny i działowy i dwa katalogi wewnętrzne — topograficzny i alfabetyczny. Najprostszym wyjściem z sytuacji byłoby rozmontować katalogi przedwojenne, a więc pełne, przeznaczone do użytku czytelników, ułożyć je najpierw w porządku liczbowym, sprawdzić i stopniowo formować nowe aktualne już spisy i wykladać je w pokoju katalogowym. Okazało się jednak, że to logiczne postanowienie nie da się przeprowadzić, gdyż katalog przedwojenny systematyczny był potrzebny od razu pierwszego dnia profesorom uniwersytetu, którym należało udostępnić wgląd do wszystkich zasobów bibliotecznych, nawet nieuporządkowanych. Wymagał tego interes naukowy pierwszej w Łodzi wszechnicy, dla której fragmenty stopniowo rozszerzonego księgozbioru były niewystarczające. Pozostawiono więc przedwojenne zewnętrzne katalogi w stanie nienaruszalnym, lecz zostały one ustawione w kancelarii bibliotecznej i według tych spisów obsługuje się naukowców łódzkich oraz wszystkie instytucje państwowe, towarzystwa naukowe wiele ministerstw z Warszawy — wyszukując książki mozolnie nawet ze stert złożonych w magazynach, położonych o kilka ulic dalej od właściwego lokalu bibliotecznego. Odnalezienie potrzebnych tytułów według życzeń tej kategorii czytelników — wymaga nieraz kilku dni czasu.

Dla szerokich zaś mas czytelników należało skonstruować katalog inny, prowizoryczny, rozszerzany stopniowo, w miarę przybywających skontrolowanych książek. I taki katalog utworzyło się z katalogu wewnętrznego alfabetycznego, który został najpierw rozmontowany, ułożony w porządku liczbowym jest sprawdzany z katalogiem topograficznym i z książkami, i wreszcie układany w system działowy i wystawiany do pokoju katalogowego.

Katalog ten nazywam prowizorycznym dlatego, że z racji pośpiechu nie posiada on żadnych odsyłaczy działowych, każdy tytuł liczy tylko jedną kartę, a ilość działów klasyfikacji dziesiętnej została ustalona tylko na pierwsze dwie cyfry, gdy tymczasem przed wojną taki katalog posiadał poddziały, dochodzące do 5-8 cyfrowych symboli.

Z chwilą, gdy ten katalog obejmie cały przedwojenny księgozbiór rozpocznie się identyczna praca z katalogiem alfabetycznym zewnętrznym i wreszcie na końcu ulegnie rozmontowaniu właściwy pełny katalog działowy; będzie poddana rewizji szczegółowa klasyfikacja dziesiętna; nastąpi podział katalogu na kilkaset poddziałów i ten katalog zastąpi obecny katalog prowizoryczny, działowy, który wróci do poprzedniej swojej funkcji - katalogu alfabetycznego na użytek personelu. Ta praca porządkowania potrwa co najmniej rok czasu.

Takie same cechy prowizoryczne posiadają biblioteki dzielnicowe. A więc księgozbiory dawniej licząc od 5 do 10 tysięcy tomów, skurczyły się obecnie do 1.500 tomów, gdyż tyle tylko książek zdołano uzyskać dla tej kategorii bibliotek, bowiem książki beletrystyczne i popularno - naukowe były systematycznie niszczone przez okupanta. Wypożyczalnie te straciły wszystkie przedwojenne katalogi, których dzisiaj odtworzyć nie można, gdyż niema papieru na nowe druki. Spisy książek sporządza się przeto na katalogach ściennych, ładnie rozrysowanych z freskami na marginesach, z obrazkami natury propagandowej, co się bardzo podoba laikom, lecz co nam — zupełnie wystarczyć nie może.

Tyle o stronie organizacyjnej w zakresie rekonstrukcji bibliotek publicznych w Łodzi.

Sprawa ruchu czytelników, charakterystyki porównawczej czytelnika przedwojennego i dzisiejszego i obrotu książek będzie omówiona — w innym szkicu.

PROTOKÓŁ

14 Plenarnego Posiedzenia Miejskiej Rady Narodowej w Łodzi, odbytego w dniu 24 października 1945 roku w gmachu Miejskiej Rady Narodowej w Łodzi, ul. Pomorska Nr. 16.

Komplet Radnych 83.

Obecnych radnych 63.

Nieobecnych usprawiedliwionych: 5 radnych Ob. Ob.: Doma-gałowa Aleksandra, Janas Józef, Łukaszewicz Witold, Piotrowski Wacław, Szletyński Henryk.

Nieobecnych nieusprawiedliwionych: 15 radnych Ob. Ob.: Au-gustyniak Bronisław, Dąbrowski Józef, Duniak Irena, Dębicki Cze-sław, Górski Mieczysław, Gajowniczek Stanisław, Kott Jan, Kacz-marek Wacław, Kaucz Stanisław, Maciejewski Kazimierz, Rękas Mi-chał, mgr. Rusinkiewicz Jan, Sowiński, Loga Ignacy, Wójcikiewicz Jan, dr. Westfal Janusz.

Obecni Prezydenci: — Prezydent Miasta Ob. Mijał Kazimierz, wiceprezydenci: Duniak Stanisław i Ajnenkiel Eugeniusz.

Nieobecny usprawiedliwiony: wiceprezydent Gallas Kazimierz.

Obecni ławnicy: Jagodziński Julian, Köhler Brunon, Nowicki Bo-lesław, Skarbek Paweł, Szymański Longin, Wasiak Bolesław, Wi-ktor Jan i Wróblewski Edward.

O godzinie 17-tej Przewodniczący J. St. Haneman otworzył po-siedzenie i stwierdzając quorum, zarządził 1-minutowe milczenie ce-lem uczczenia pamięci padłego od kuli skrytobójczej przed kilkoma dniami, pułk. Wołosiewicza.

Ex presidio Przewodniczący wprowadza p. 4 porządku dzien-nego, wobec czego porządek dzienny ma brzmienie następujące:

1. Zatwierdzenie protokołu poprzedniego posiedzenia.
2. Interpelacje i komunikaty.
3. Sprawa zmiany taryfy tramwajowej.
4. Sprawa wprowadzenia opłat za świadectwa miejsca pocho-dzenia zwierząt.
5. Zamierzenia skarbowe Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok rok administracyjny 1945/46 (II czytanie).

I. Zatwierdzenie protokołu poprzedniego posiedzenia.

Przewodniczący uważa protokół 13-go Plenarnego Posiedzenia M. R. N. odbytego w dniu 18 października rb. za przyjęty, wobec te-go, że został on rozesłany 4 frakcjom politycznym, które poprawek nie zgłosiły.

II. Interpelacje i komunikaty.

1. Przewodniczący udziela odpowiedzi na interpelacje zgłoszo-ne w swoim czasie:

a) W sprawie sportu i wychowania fizycznego.

Oddział Wychowania Fizycznego w chwili powstania zorgani-zował życie sportowe na terenie m. Łodzi stworzył kluby i związki sportowe. Przystąpił do budowy kół sportowych przy zakładach pracy, nakreślił plan pracy na przyszłość, gdy zatwierdzone kredyty budżetowe pozwolą rozwinąć działanie. Walczy o wejście do Hali Sportowej w Parku Poniatowskiego, która obecnie służy dla potrzeb filmu. Prócz tego zostały opracowane wnioski: a) planowego roz-działu boisk sportowych, b) powołania do życia Poradni Sportowo-Lekarskiej c) uchwalenia nagród dla zwycięzców sportowych, d) od-dania Hali na Placu Leonarda dla potrzeb sportu.

b) W sprawie walki z lichwą i spekulacją.

Zarząd Miejski zabiegał o utworzenie w Łodzi Miejskiego Urzędu do walki z lichwą i spekulacją. Zabiegi te nie odniosły skut-ku, ponieważ Zarząd Miejski zawiadomiono, że na terenie Łodzi istnieje i działa Okręgowy Inspektorat Ochrony Skarbowej, oraz Brygady Ochrony Skarbowej do zwalczania lichwy i spekulacji, ja-ko organ podległy Ministerstwu Skarbu.

2) Interpelacja radnej Aletowej.

Radna Aletowa składa interpelację, ażeby wzorem Krajowej Rady Narodowej M. R. N. w Łodzi uznała za wystarczającą 1 pod-pis przy zgłaszaniu interpelacji na posiedzeniach plenarnych.

Przewodniczący wyjaśnia, że nowy regulamin M. R. N. bę-dzie w najbliższym czasie przedmiotem obrad Plenarnego Posie-dzenia i będzie uwzględniał zagadnienie poruszone w interpelacji radnej.

3) Interpelacja radnego Smolika Przeclawa.

Radny Smolik składa imieniem Klubu P. P. S. i in. interpe-lację w przedmiocie wstawienia do budżetu sumy na wznowienie nagrody Literackiej m. Łodzi. Nagroda ta przed wojną była wy-płacana przez Zarząd m. Łodzi corocznie jednemu z najbardziej za-służonych pisarzy polskich. W roku 1931/32 statut nagrody obejmo-wał również naukę i sztuki plastyczne. Na każdy z tych działów twórczości przypada nagroda m. Łodzi co trzeci rok. Nagroda m. Łodzi wynosiła 10 tysięcy złotych w budżecie miejskim. Przewod-niczający oświadcza, że wniosek zawarty w interpelacji radnego Smo-lika podda pod głosowanie przy czytaniu odnośnego działu budżetu.

4) Interpelacja radnej Dzikowskiej Marii.

Radna Dzikowska Maria składa interpelację w sprawie udzielenia przez Zarząd Miejski wyjaśnienia odnośnie rozdziału rzeczy z U. N. R. R. A., ponieważ sprawa ta zainteresowała szerokie warstwy robotników fabrycznych.

Sprawę przekazano Prezydentowi Miasta do udzielenia odpowiedzi na najbliższym posiedzeniu M. R. N.

5) Interpelacja radnego Kaźmierczaka Wincentego.

Radny Kaźmierczak, imieniem klubu P. P. R. składa wniosek w sprawie połączenia K. E. Ł. z Łódzkimi Elektrycznymi Kolejami Wąskotorowymi Dojazdowymi treści następującej:

„M. R. N. postanawia wezwać Zarząd Miejski w Łodzi do interwencji w Ministerstwie Administracji Publicznej i Komunikacji w kierunku połączenia działających na terenie miasta przedsiębiorstw:

1. Kolei Elektrycznej Łódzkiej i
2. Łódzkich Elektrycznych Kolei Wąskotorowych Dojazdowych

w jedno przedsiębiorstwo Kolej Elektryczna Łódzka i przekazanie Zarządu tegoż przedsiębiorstwa Zarządowi Miejskiemu w Łodzi“.

Wnioskodawca uzasadnia słuszność sprawy tym, że kolej dojazdowa przebiega na znacznej trasie tereny miasta, akcje jej znajdowały się w 75 proc. w rękach niemieckich.

W sprawie interpelacji zabierają głos radni: Litwin Al., Andrzejak Ed., Wachowicz Henryk i Prezydent Mijał.

Na wniosek Przewodniczącego uchwalono sprawę przekazać do rozpatrzenia i wydania opinii Prezydium Miasta.

III. Sprawa zmiany taryfy tramwajowej.

Po referacie radnego Andrzejaka zabierają głos radni: Litwin Al., Zakrzewski A., Głowacki L. i Wachowicz H., poczym zapada jednogłośnie uchwała:

Uchwała Nr. 117.

Miejska Rada Narodowa w Łodzi, w związku z uchwałą Kolegium Członków Zarządu Miejskiego (nr. 257 z dnia 27. 9. r. b. postanawia:

1. zmienić uchwałę swą Nr. 37 z dnia 8-go maja 1945 r.,
2. wprowadzić następujące opłaty za przejazd tramwajami miejskim:

a) za bilet normalny dla dorosłych, uprawniający do jednorazowego przejazdu,	zł. 3.—
b) za bilet normalny dla dorosłych, uprawniający do jednorazowego przejazdu z prawem jednorazowego przesiadania na inny pociąg,	„ 4.—
c) za bilet ulgowy dla dzieci od lat 6 do 14, uczącej się młodzieży, studentów, nauczycieli oraz szeregowych żołnierzy uprawniający do jednorazowego przejazdu bez prawa przesiadania	„ 0.50
d) za bilet ulgowy dla oficerów, uprawniający do jednorazowego przejazdu bez prawa przesiadania	„ 1.—
e) za bilet ulgowy przesiadkowy, uprawniający do jednorazowego przesiadania — dodatkowy do biletów ulgowych,	„ 0.20
f) za miesięczny bilet ulgowy 62-przejazdowy dla robotników i pracowników instytucji państwowych, samorządowych, spółdzielczych i społecznych	„ 30.—
g) za miesięczny bilet ulgowy 20 — przejazdowy dla robotników i pracowników instytucji samorządowych, spółdzielczych i społecznych, oraz członków ich rodzin	„ 10.—
h) za bilet miesięczny normalny imienny	„ 450.—
i) za bilet miesięczny ulgowy imienny dla instytucji państwowych	„ 300.—
j) za bilet miesięczny ulgowy imienny dla instytucji społecznych	„ 150.—
k) za багаż w rozmiarach do 40 cm.	„ 3.—
l) za багаż o większych wymiarach dwu, trzy lub wielokrotnie.	

Miesięczne bilety ulgowe 62-przejazdowe oraz 20-przejazdowe mogą być odsprzedawane instytucjom państwowym, samorządowym, spółdzielczym i społecznym dla ich pracowników za okazaniem odpowiednich odcinków kart żywnościowych „W“ (wyrównawczych).

Administracja przedsiębiorstw, obowiązana jest na odwrocie biletu podać imię, nazwisko i adres pracownika, przyłożyć pieczęć przedsiębiorstwa i zaopatrzyć podpisem odpowiedzialnego urzędnika.

Miesięczne bilety ulgowe 62-przejazdowe uprawniają do dwukrotnego przejazdu w ciągu dnia i tracą ważność w wypadku niewykorzystania w dniu określonym.

Miesięczne bilety ulgowe 20-przejazdowe mogą być odsprzedawane głowie rodziny dla jednego członka rodziny za okazaniem odpowiedniego odcinka karty żywnościowej „W” (wyrównawczej) i zaświadczenia administratora domu, poświadczonego przez administrację miejsca pracy.

Bilety ulgowe 50-groszowe odsprzedawane są uczącej się młodzieży, oraz nauczycielom za okazaniem legitymacyj, ostemplowanych przez K. E. Ł.

Konduktorzy i kontrolerzy K. E. Ł. mają prawo do sprawdzania tożsamości osoby okazującej miesięczny bilet ulgowy.

Taryfa powyższa ma moc obowiązującą do dnia 31 grudnia 1945 roku. W wypadku gdy do dnia 31 grudnia 1945 r. nie zapadnie uchwała Miejskiej Rady Narodowej o zmianie taryfy opłat tramwajowych, niniejsza uchwała obowiązywać będzie nadal.

Nawiązując do uchwały Nr. 117 uwzględniono dezyderat radnego Zakrzewskiego Andrzeja odnośnie stosowania ulgowej taryfy wobec członków Stowarzyszenia b. Więźniów Politycznych 1905 r., na zasadzie ich imiennych, zaopatrzonych fotografią legitymacyj, za wyłączeniem tych którzy prowadzą przedsiębiorstwa handlowe.

Odnośnie wniosku radnego Głowackiego, który uważa, że ulgową taryfą winni być objęci emeryci tramwajowi — zdecydowano, aby petycje poszczególnych grup były uwzględniane indywidualnie przez Prezydium Miasta.

Celem usprawnienia ruchu tramwajowego i ułatwienia pracy funkcjonariuszom tramwajowym Miejska Rada Narodowa podejmuje na wniosek radnego E. Andrzejaka jednogłośnie uchwałę:

Uchwała Nr. 118.

„Miejska Rada Narodowa postanawia: dla usprawnienia ruchu tramwajów miejskich — zobowiązać Dyрекcję K. E. Ł. do wprowadzenia jednokierunkowego ruchu pasażerów w wagonach tramwajowych:

dla usprawnienia kontroli przejazdów zwiększyć ilość kontrolerów i wprowadzić dla nich premialny system zapłaty; usprawnić premialny system zapłaty konduktorów tramwajowych, zaostrzyć system kar dla pasażerów, którzy złośliwie nie wykupują biletów lub nie okazują ich do skasowania, względnie nie przestrzegają obowiązujących przepisów“.

IV. Sprawa wprowadzenia opłat za świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt.

Po referacie radnego E. Andrzejaka podjęto jednogłośnie uchwałę:

Uchwała Nr. 119.

„Miejska Rada Narodowa, opierając się na uchwałę Kolegium członków Zarządu Miejskiego Nr. 270 z dnia 4. 10 rb. postanawia wprowadzić opłatę za świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt, wydawane przez miejskie władze weterynaryjne w wysokości:

- zł. 20.— za jedną sztukę bydła rogatego, względnie konia,
- zł. 10.— od każdej sztuki świni,
- zł. 5.— od każdego prosięcia do 7 tygodni życia, względnie od owcy lub kozy.

V. Zamierzenia Skarbowe Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1945/46 (II czytanie).

Prezydent Miasta Mijał Kazimierz wygłosił eXposè budżetowe:

Prezydent, poddając budżet pod głosowanie zobrazował, w jakich warunkach rozpoczął Zarząd Miejski pracę, jakie osiągnął wyniki i jakie wytknął sobie cele, prosząc by Rada ustosunkowała się do polityki Zarządu Miasta. Prezydent omówił trudności, jakie spotkał Zarząd po przerwie 5^{1/2} lat okupacji w pierwszym okresie swej gospodarki powojennej i przedstawił zamierzenia na przyszłość w myśl wymagań postępu i zgodnie z duchem współczesnej Polski.

Przechodząc do ogólnego omówienia budżetu Prezydent poruszył zasadnicze punkty gospodarki miejskiej, poświęcając szczególną uwagę sprawom oświaty, zdrowotności i opieki społecznej. Potrzeby związane z oświatą są wielkie i zdaniem Prezydenta nie mogą być rozłożone na lata, lecz zaspokojone natychmiast, by dać możliwość szkolenia młodzieży która miała przerwę wskutek wojny, oraz ułatwić doszkolenie dorosłych przez stworzenie szkół wieczornych. Prócz tego Łódź umożliwiła powstanie Uniwersytetu, Politechniki i S. G. W. i pragnie, aby uczelnie te nadal w Łodzi egzystowały.

Co do opieki społecznej zwiększyły się zadania, jakie w stosunku do ludności Łodzi Zarząd spełnia. Miasto nasze stało się punktem tranzytowym dla repatriantów wraz z rozszerzeniem granic miasta zwiększyło się pole działania zarówno w tej dziedzinie, jak w dziale zdrowotności, którą należy rozbudować przez zwiększenie łóżek w szpitalach.

Rozszerzenie granic miasta stawia przed Zarządem Miejskim nowe zadania jak: — układanie nawierzchni, oświetlenie ulic, przy-

łączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej — ogólna regulacja. W działaniu technicznym doceniając potrzeby zmiany nawierzchni miasto zwróciło się do Rządu o przyznanie kopalni kamieniołomów dla uzyskania kostki po taniej cenie. Dążąc w gospodarce swej po linii zespolenia interesów samorządowych z państwowymi miasto usiłuje stworzyć taki system dochodowości, aby można było zrównoważyć budżet.

Rząd chcąc przyczynić się do zaspokojenia najpilniejszych potrzeb przyznał 10% podatku dochodowego w formie dotacji i jeśli zrównoważenie budżetu nie ulegnie poprawie — przyzna dalsze dotacje. Również udzielił Rząd zgody na przejęcie przez miasto domów poniemieckich, w których mieszczą się agendy miejskie (w ogólnej liczbie do 200 domów).

W dążeniu do obniżenia cen, Zarząd kieruje przemysłem lokalnym i za pomocą spółdzielni wpływa na ceny.

Prezydent zaznacza, że poddając budżet pod dyskusję pragnie otrzymać naświetlenie i wskazówki jak pokierować pracą na obranej drodze.

Wszystkie stronnictwa polityczne w osobach swych przedstawicieli: radnych A. Litwina, H. Wachowicza i J. Rutkowskiego w przemówieniach, nawiązanych do exposé Prezydenta, oświadczyły, że będą głosowały za przyjęciem budżetu.

W imieniu stronnictwa ludowego pod nieobecność przedstawiciela, Przewodniczący J. St. Haneman, oświadczył całkowitą aprobatę odnośnie przyjęcia budżetu.

Również aprobuje stanowisko wobec preliminarza i exposé Prezydenta zajął Komitet Żydowski m. Łodzi, który w osobach radnych: Mirskiego i Jaszńskiego złożył deklarację przyłączenia swych wysiłków w rozwiązaniu wszystkich zagadnień polityczno-gospodarczych m. Łodzi.

Radny ob. Andrzejak rozpoczął czytanie budżetu według działów. Na wniosek radnego Andrzejaka uchwalono, aby te poprawki które wprowadził Zarząd Miejski do budżetu już po rozesłaniu do radnych rozpatrywane były przy III-cim czytaniu. Przystąpiono do głosowania.

A. WYDATKI ZWYCZAJNE.

DZIAŁ I ZARZĄD OGÓLNY przyjęto w kwocie		zł. 59,615.064,—
§ 1. Wydatki osobowe		zł. 32,778.949,—
§ 2. Wydatki rzeczowe		zł. 26.836.115.—
skreślając w Dz. I. § 2 poz. „P“ ufundowanie Sztandaru		zł. 100.000,—

DZIAŁ II MAJĄTEK KOMUNALNY

		przyjęto w kwocie	zł. 2,835,936.—
Rozdział A Domy czynszowe			zł. 937,313.—
§ 3. Wydatki osobowe			zł. 426,586.—
§ 4. Wydatki rzeczowe			zł. 510,727.—
Rozdział B Targowiska i Hale			zł. 1,898,623.—
§ 5 Wydatki osobowe			zł. 298,991.—
§ 6 Wydatki rzeczowe			zł. 1,599,632.—

skreślając na wniosek radnego Stawińskiego W. po przeprowadzonej dyskusji i wyjaśnieniach Prezydenta Miasta

w Dz. II B. § 6 poz. 1 Remont Hali Targowej na Placu Wolności		zł. 20.000.—
motywując że Plac Wolności nie jest odpowiednim miejscem		

DZIAŁ III PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALNE

		przyjęto w kwocie	zł. 2,529,273.—
Naczelnik Wydziału Technicznego inż. Frey wysunął wniosek zwiększenia pozycji na pokrycie niedoboru z Osiedla im. M. Mireckiego do 1 miliona na większe remonty wzbudzonych przez bomby domach.			

W dyskusji brali udział: radni: H. Wachowicz, E. Andrzejak. Wyjaśnień udzielał Naczelnik Wydziału Finansowego Konopka.

Uchwalono wniosek odłożyć do III-go czytania budżetu.

Radny W. Stawiński, kwestionował wysokość poz. a na pokrycie niedoboru Rzeźni Miejskiej.

Wyjaśnień udzielali ławnik Köhler i Prezydent Miasta, który oświadczył, że miasto inkasuje z Rzeźni wpływy z opłat w sumach pokaźnych — deficyt ma charakter książkowy.—

DZIAŁ IV SPŁATA DŁUGÓW

		przyjęto w kwocie	zł. 550,022.—
(suma ta stanowi spłatę %%% od zadłużenia miasta)			

DZIAŁ V DROGI I PLACE PUBLICZNE

		przyjęto w kwocie	zł. 13,935,771,—
§ 31. Wydatki na administr. dróg samorządowych			zł. 1,891,156.—
§ 32 „ „ drogi i mosty państwowe			zł. 1,625,400,—
§ 33 „ „ utrzymanie dróg wojewódzkich			zł. 198,451,—
§ 34 „ „ dróg powiatowych			zł. 803,250,—
§ 35 „ „ utrzymanie dróg gminnych (ulice miejskie)			zł. 8,000,000,—

§ 36	„ „	oczyszczanie dróg	zł.	1.111.587,—
§ 37	„ „	oczyszczanie placów miejskich	zł.	305.927,—

Celem należytego zorganizowania sezonu drogowego, po dyskusji, uchwalono powiększyć § 35 z sumy 4 milionów do zł. 8.000.000.—

W toku dyskusji nad Dz. V. radny E. Andrzejak przedłożył wniosek jak najszybszego uzyskania przez Zarząd Miejski kopalni kamienia na terenach ziem zachodnich, celem zapewnienia materiału do nawierzchni na ulicach wzorem nowoczesnych miast, Prezydent wyjaśnił że wniosek ten jest nieaktualny wobec uzyskania już kopalni.

DZIAŁ Va POMIARY I PLANY ROZBUDOWY MIASTA przyjęto w kwocie

§ 38	Dokonywanie pomiarów	zł.	2.080.435,—
§ 39	Sporządzanie planów zabudowy miasta	zł.	1.210.947,—
§ 39	W związku z rozszerzeniem granic Łodzi	zł.	869.488,—

uchwalono zwiększyć:

§ 39	poz. k. materiały kancelaryjne do zł. 45.000,—		
	poz. p. opracowanie szczegółowego planu zabudowy miasta	zł.	300.000.—
	poz. r. materiały i narzędzia dla modelarni	zł.	24.000.—

DZIAŁ VI OŚWIATA przyjęto kwocie

lit. A.	Szkolnictwo powszechne	zł.	67.194.648,—
§ 40	Szkoły powszechne	zł.	62.862.316,—
§ 41	Pracownia psychologiczna	zł.	62.117.597,—
§ 42	Hygiena szkolna	zł.	98.085,—
lit. B.	Przedszkola	zł.	646.634,—
§ 44	Utrzymanie ochron miejskich	zł.	2.930.450,—
§ 45	Subsydia dla ochron społecznych	zł.	1.730.450,—
lit. C.	Szkolnictwo średnie i wyższe	zł.	1.200.000,—
§ 46	Gimnazjum Miejskie, Sienkiewicza 46	zł.	1.171.882,—
§ 47	Stypendia dla słuchaczy szkół wyższych	zł.	1.021.882,—
lit. C.	Subsydia dla instytucji oświatowych	zł.	150.000,—
		zł.	230.000.—

w Dziale VI na wniosek radnego Karaczewskiego zwiększono kredyt

w § 42 poz. k. „Apteczki Szkolne“ i środki lecznicze (z uwagi na to że Łódź ma 100 szkół) do zł. 100.000. Radny mgr. Stanisław Zagórski wniósł o zwiększenie w § 40 poz. e, Dodatek dla nauczycieli szkół powszechnych do zł. 2 miliony. W dyskusji nad wnioskiem zabierali głos radni: Zagórski, Wachowicz, Rutkowski.

Wyjaśnień udzielali Prezydent Miasta i Przewodniczący Haneman.

Na propozycję radnego Wachowicza wniosek odłożono, za zgodą wnioskodawcy, do III czytania.

W § 47 przegłosowano zwiększenie stypendiów dla słuchaczy szkół wyższych do sumy zł. 150.000.— z przeznaczeniem na stypendia dla studentów z rodzin robotniczych.

W § 48 poz. d. na wniosek radnego Karaczewskiego zwiększono subsydia Organiz. młodzieży TUR. do 100.000.— i na wniosek radnego Jaszuskiego dodano w § 48 poz. g. Żydowski Komitet Historyczny do badań zbrodni hitlerowskich w kwocie zł. 10.000

DZIAŁ VII KULTURA I SZTUKA

	przyjęto w kwocie	zł.	8.339.476.—
lit. A.	Utrzymanie bibliotek	zł.	3.806.034.—
§ 49	Biblioteka Publiczna, Andrzeja 14.	zł.	362.933.—
§ 50	Czytelnia Pism i Wypożyczalnia książek dla dorosłych	zł.	210.006.—
§ 51	Wypożyczalnia książek dla Dzieci i Młodzieży	zł.	392.718,—
§ 52	Wieczorowe kursy dokształcające społeczne i świetlicowe	zł.	2.810.167,—
§ 53	Kursy języków państw sprzymierzonych	zł.	30.210.—
lit. B.	Muzea i galerie obrazów przyjęto w kwocie	zł.	3.298.442.—
§ 54	Muzeum Przyrodnicze w Parku Sienkiewicza	zł.	259.406.—
§ 55	Muzeum Etnograficzne	zł.	262.618.—
§ 56	Muzeum Historii i Sztuki	zł.	316.716.—
§ 57	Muzeum Prehistoryczne	zł.	315.377.—
§ 58	Galeria Obrazów Park Sienkiewicza	zł.	105.000,—
§ 59	Utrzymanie intendencji teatralnej	zł.	159.325,—
§ 60a	Subsydia dla teatrów	zł.	1.880.000,—
lit. C.	Szerzenie Kultury i Sztuki oraz subsydia dla instytucji kulturalno - oświatowych	zł.	1.235.000.—
	przyjęto w kwocie	zł.	600.000.—
§ 61	Szerzenie Kultury i Sztuki	zł.	600.000.—
§ 62	S u b s y d i a	zł.	635.000.—

w Dziale VII § 60 poz. a na wniosek Naczelnika Wydz. i ławnika Wiktora J., zgodnie z konferencją u Prezydenta oraz decyzją Komisji Finansowo Budżetowej z dn. 23. 8. rb. uchwalono zwiększyć sumę do złotych 1.880.000.—

Odnośnie § 61 podjęto dyskusję nad interpelacją radnego Smolika (punkt II porządku dziennego).

W dyskusji brali udział radni Wachowicz H., Jaszuski i Grycuk.

Uchwalono wstawić do budżetu:

w § 61 poz. f. „Nagroda literacka m. Łodzi“ sumę zł. 50.000.— Na wniosek radnego Wachowicza uchwalono zlecić Wydziałowi Oświaty opracowanie statutu Nagrody Literackiej m. Łodzi. Na wniosek radnych: Nieśmiałka i Jaszuskiego uchwalono wstawić do budżetu:

w § 62 Subsydia: poz. d. Centralny Dom Kultury Robotniczej zł. 50.000,—
poz. e Związek Zawodowy Literatów Oddziału Łódzkiego zł. 50.000.—
poz. f Związek Literatów i Artystów Żydowskich zł. 5.000,—

DZIAŁ VIII ZDROWIE PUBLICZNE

	przyjęto w kwocie	zł. 30.413.949.—
lit. A. Zapobieganie chorobom		zł. 14.585.325.—
§ 63 Walka z chorobami zakaźnymi		zł. 36.001,—
§ 64 Izba odkażająca		zł. 369.238.—
§ 65 Przychodnia Przeciwgruźlicza		zł. 823.745.—
§ 66 Zaopatrzenie ludności w wodę		zł. 352.617.—
§ 67 Dozory sanitarne		zł. 389.373.—
§ 68 Instytut Patologiczny		zł. 126.740.—
§ 69 Pracownia Bakteriologiczna i Sekcja Epidemiologiczna		zł. 125.803.—
§ 70 Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem		zł. 2.733.128.—
§ 71 I Zakład Kąpielowy		zł. 419.978.—
§ 72 II Zakład Kąpielowy		zł. 342.902.—
§ 73 III Zakład Kąpielowy		zł. 292.538.—
§ 74 Oddział Wychowania Fizycznego		zł. 718.000.—
§ 75 Subsydia		zł. 245.000.—
§ 76 Parki i skwery		zł. 4.177.465.—
§ 77 Sezonowe roboty w parkach i skwerach		zł. 2.988.139.—
§ 78 I Ośrodek Zdrowia		zł. 101.602.—
§ 79 II Ośrodek Zdrowia		zł. 89.339.—
§ 80 III Ośrodek Zdrowia		zł. 74.580.—
§ 81 Urząd Sanitarно - Obyczajowy		zł. 109.137.—
lit. B. Lecznictwo		zł. 15.898.624.—
§ 82 Opłaty za leczenie własnych chorych		zł. 6.441.075.—
§ 83 Dopłata do utrzymania szpitali miejskich		zł. 4.447.833.—
§ 84 Ambulatorium miejskie		zł. 756.619.—
§ 85 Koszty kuracyjne za chorych w szpitalach obcych		zł. 1.023.754.—

§ 86 Leczenie umysłowo chorych w Warcie	zł. 1.092.000.—
§ 87 Pogotowie ratunkowe i przewóz chorych	zł. 1.737.343.—
§ 88 Subsydia	zł. 400.000.—

w Dziale VIII uchwalono zwiększyć:

w § 65 poz. u Środki lekarskie i dezynfekcyjne	do zł. 125.000,—
w Propaganda przeciwgruźlicza	„ 15.000,—
w § 74 uchwalono przemianować referat na oddział Wychowania Fizycznego w poz. c. Zakup sprzętu sportowego i przyborów dla szkół	
w poz. d. naprawa i konserwacja boisk	
w § 74 w poz. d. uchwalono zwiększyć	do „ 200.000,—
w § 75 w poz. a. Klub Sportowy TUR	
zwiększyć	do „ 50.000,—
w poz. c. Związek Walki Młodych zwiększyć	do „ 50.000,—
w poz. f. skreślić Łódzki Okręgowy Związek Gier Sportowych, a na jego miejsce wstawić Żydowski Klub Sportowy	„ 5.000,—
w poz. R.T.S. Widzew zwiększyć	do „ 30.000,—
w poz. Nagrody dla zwycięzców zawodników sportowych zmniejszyć	do „ 20.000,—
w poz. k. wstawić Klub Sportowy Młodzieży Demokratycznej	„ 10.000,—

DZIAŁ IX OPIEKA SPÓŁECZNA

	przyjęto w kwocie	zł. 61.314.478,—
w lit. A Opieka nad dziećmi, młodzieżą i macierzyństwem		zł. 41.716.166.—
§ 89 Dopłata do utrzymania zakładów opiekuńczych		zł. 19.687.667,—
§ 90 Koszty utrzymania dzieci w innych zakładach		zł. 1.540.000,—
§ 91 Opieka nad dziećmi oddanymi na wychowanie do rodzin zastępczych		zł. 4.283.499,—
§ 92 Dokarmianie dzieci w szkołach powszechnych, ochronach i przedszkolach		zł. 4.375.000,—

§ 93	Odzież dla najbiedniejszych dzieci	zł.	300.000,—
§ 94	Zapomogi dla matek obarczonych dziećmi	zł.	9.000.000,—
§ 95	Kolonie lecznicze i półkolonie dla dzieci	zł.	2.060.000,—
§ 96	Subsydia	zł.	470.000,—
lit. B.	Opieka nad dorosłymi	zł.	18.557,833,—
§ 97	Dopłata do utrzymania zakładów opiekuńczych	zł.	3.634,310,—
§ 98	Utrzymanie starców	zł.	4.050.000,—
§ 99	Doraźna pomoc dla biednych	zł.	7.559.000,—
§ 100	Oddział Porad Prawnych	zł.	101,737,—
§ 101	Przejściowe Schronisko dla kobiet i rodzin	zł.	453,781,—
§ 102	Przejściowe Schronisko dla kobiet z dziećmi	zł.	318,484,—
§ 103	Przejściowe schronisko dla mężczyzn	zł.	363,465,—
§ 104	Kuchnie miejskie (3 kuchnie)	zł.	813,879,—
§ 105	I Ośrodek Opieki	zł.	206.567,—
§ 106	II Ośrodek Opieki	zł.	251,576,—
§ 107	III Ośrodek Opieki	zł.	134.539,—
§ 108	Opiekunowie społeczni	zł.	40.500,—
§ 109	Subsydia	zł.	630.000,—
lit. C	Pośrednictwo Pracy i Pomoc dla Bezrobotnych	zł.	1.040.474,—
§ 110	Walka z bezrobociem	zł.	950.000,—
§ 111	Domki drewniane na Mani i Chojnach	zł.	90.474,—

W DZIALE VIII

- w § 96 poz. c. przemianowano na „Dom dla dzieci Ewangelików
- w § 109 na wniosek radnego Karaczewskiego wstawiono poz. e. Stowarzyszenie b. Więźniów Politycznych w kwocie zł. 50.000,—

DZIAŁ X POPIERANIE ROLNICTWA

	przyjęto w kwocie	zł.	872,292,—
lit. A.	§ 112 Służba weterynaryjna	zł.	750.000,—
lit. B.	§ 113 Tania Jatka	zł.	121,932,—

DZIAŁ XI POPIERANIE PRZEMYSŁU I HANDLU

	przyjęto w kwocie	zł.	1,235,322,—
lit. A.	Szkolnictwo zawodowe	zł.	1,226,322,—
§ 114	Miejskie Gimnazjum Kupieckie	zł.	413,329,—
§ 115	Szkoły Doksztalające Zawodowe i centralne świetlice	zł.	812,992,—
§ 116	Subsydia	zł.	1,—
§ 117	Nadzór nad korporacjami rzemieślniczymi	zł.	9.000,—

DZIAŁ XII BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

	przyjęto w kwocie	zł.	20.106.044,—
§ 118	Oddział Nadzoru Budowlanego	zł.	1,333,973,—
§ 119	Roboty rozbiórkowe obiektów zniszczonych	zł.	1,413,912,—

§ 120	Wydział Przemysłowy	zł.	433,432,—
§ 121	Oświetlenie ulic i placów	zł.	721,554,—
§ 122	Straż Pożarna m. Łodzi	zł.	14.000,836,—
§ 123	Wydatki rzeczowe	zł.	4.282,489,—
§ 124	Oddział Obrony Biernej (dawna Komenda L. O. P. m. Łodzi i okolic)	zł.	123,557,—
§ 125	Straż Miejska m. Łodzi	zł.	2,078,730,—
DZIAŁ XII RÓŻNE		zł.	4.596,010,—
§ 126	Składki i inne świadczenia	zł.	1.516,008,—
§ 127	Subsydia	zł.	380.000,—
§ 128	Zwroty	zł.	2,—
§ 129	Nieprzewidziane	zł.	2.700.000,—

w Dziale XIII

na wniosek radn. Litwina Al. w § 127	Subsydia		
w poz. f	Związek Młodzieży Demokratycznej	zwiększono do	zł. 25.000,—
w poz. h	Społeczna Liga Kobiet		zł. 30.000,—
w poz. i	Związek Walki Młodych		zł. 25.000,—
pozaatem wstawiono			
w poz. l.	Brania Pomoc Studentów Uniwersytetu Łódzkiego		zł. 50.000,—
w poz. l	Bratnia Pomoc Studentów S. G. W.		

DOCHODY ZWYCZAJNE

DZIAŁ I MAJĄTEK KOMUNALNY

	przyjęto w kwocie	zł.	1,263,401,—
§ 1	Dochód z budynków	zł.	550,151,—
§ 2	Eksploatacje placów, gruntów, lasów i stawów rybnych	zł.	643,250,—
§ 3	Dochód z kapitałów własnych	zł.	70.000,—
DZIAŁ II PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALNE		zł.	9.103,143,—
§ 4	Dochód z przedsiębiorstw własnych	zł.	2,553,067,—
§ 5	Dochód z przedsiębiorstw koncesjonowanych	zł.	6.550,076,—
DZIAŁ III SUBWENCJE I DOTACJE		zł.	134,149,676,—
DZIAŁ IV ZWROTY		zł.	7,868,410,—
DZIAŁ V OPLĄTY ADMINISTRACYJNE		zł.	5,359,102,—
DZIAŁ VI OPLĄTY ZA KORZYSTANIE z URZĄDZEŃ i ZAKŁADÓW DOBRA PUBLICZNEGO		zł.	2,702,517,—
§ 11	Opląty placowe	zł.	1,669,501,—
§ 12	Opląty dla Wydziału Zdrowia Publicznego	zł.	858,609,—
§ 13	Opląty dla Wydziału Oświaty	zł.	58,901,—
§ 14	Opląty dla Wydziału Opieki Społecznej	zł.	5,—
§ 15	Różne opląty	zł.	115,501,—
DZIAŁ VII DOPLĄTY		zł.	1,—

DZIAŁ VIII UDZIAŁ W PODATKACH PAŃSTWO- WYCH	zł.	500.000,—
DZIAŁ IX DODATKI DO PODATKÓW PAŃSTWO- WYCH	zł.	500.000,—
DZIAŁ X PODATKI SAMOISTNE	zł.	109.142.005,—
DZIAŁ XI RÓŻNE WPŁYWY	zł.	454.425,—
§ 20 Nieprzewidziane	zł.	1,—
§ 21 Kary	zł.	9,—
§ 22 Inne	zł.	454.415,—

w Dziale X Dochodów Zwyczajnych Podatki Samoistne uchwalono na wniosek Przewodniczącego J. St. Hanemana wstawić poz. Danina Szkolna w sumie zł. 30.000.000,—

Wnioski radnego Stawińskiego w sprawie zwiększenia dochodów Z. O. M. i Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego (dz. II § 4 poz. f do 1 miliona dz. II § 5 poz. b do 2 milionów) odłożono do III czytania.

Ze względu na spóźnioną porę, na wniosek radnego W. Stawińskiego, Przewodniczący zamknął posiedzenie o godz. 23 min. 15.

Przewodniczący
Miejskiej Rady Narodowej w Łodzi
(—) Jan Stefan Haneman

Sekretarz
(—) Henryk Piątkowski

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

za czas od 1 lipca 1945 r. do 31 października 1945 r.

	Obroty za czas od 1.7. do 30.9.1945		Obroty w m-cu październiku 1945		Obroty ogółem od 1.7. do 31.10.1945	
	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma
Kasa	52.828.569 85	300— 52.266.923,58	21.651.062,98	21.588.733,70	74.479.632,83	73.805.357,28
Wydawki budżetowe	a) 208.336,50 b) 26.808.023,84	b) 4.096,98 3.656.757,16	18.174.910,36	694.230,37	55.191.270,20	4.346.920,55
Dochody budżetowe	49.224,79	a) 4.427,28 29.670.932,90	10.923.843,76	30.523.290,86	10.973.068,55	60.198.651,04
Zakłady i szpitale	2.561.858,70	1.553.091,62	3.432.034,54	548.799,14	5.993.893,24	2.106.890,76
Przedsiębiorstwa komunalne	2.308.897,21	1.876.853,91	3.876.024,17	2.263.018,84	6.184.921,38	4.138.872,75
Zobowiązania z tytułu wykonania budżetu	b) 203.336,50 65.188.005,28	59.636.836,50	39.285.067,68	49.077.403,89	104.244.736,46	108.714.240,39
Institucje kredytowe	34.340.445,05	36.593.278,42	22.952.876,67	20.551.840,84	57.293.321,72	57.145.119,26
Sumy przechodnie	41.187 672,80	b) 30,30 52.609.161,07	26.607.013,97	36.814.769,22	67.794.686,27	89.423.899,99
Zaliczki	13.931.169,36	2.286.859,97	14.210.170,70	2.976.944,95	28.141.340,06	5.263.804,92
Różni za gwarancje udzielone	5.000.000,—	5.000.000,—	2.900.000,—	2.500.000,—	7.900.000,—	2.500.000,—
Gwarancje udzielone		5.000.000,—	2.500.000,—	2.900.000,—	2.500.000,—	7.900.000,—
Pożyczki krótkoterminowe		5.000.000,—	100.000,—	100.000,—	100.000,—	5.000.000,—
Akcepty		4.000.000,—	4.900.000,—	6.647.000,—	4.900.000,—	10.647.000,—
Różne		48.140,75	37.028.773,87	31.485.746,89	37.028.773,87	31.533.887,64
	254.203.865,88	254.208.865,88	208.521.778,70	208.521.778,70	492.725.644,58	462.725.644,58

OKÓLNİK Nr. 53.

Przedmiot:

Rozmowy telefoniczne międzymiastowe.

Rozmowy telefoniczne międzymiastowe można było przeprowadzać w Zarządzie Miejskim tylko z telefonów, zainstalowanych w Prezydium Z. M. przy ul. Piotrkowskiej 104. Powodowało to poważne przeciążenie pod tym względem wspomnianych telefonów, jak również zbędną stratę czasu przy uzyskiwaniu rozmów międzymiastowych przez inne wydziały.

Aby usprawnić tę dziedzinę, postanawiam:

a) upoważnić wydziały do korzystania przy rozmowach międzymiastowych z następujących telefonów:

1. nr. 200-42, znajdującego się w Wydziale Finansowym,
2. „ 280-81, dla agend miejskich, mieszczących się przy Al. Kościuszki 1 i ul. Wólczańskiej 18,
3. „ 131-15, znajdującego się w Wydziale Oświaty,
4. „ 277-50 „ „ „ Opieki Społecznej,
5. „ 207-02 „ „ „ Zdrowia Publicznego,
6. „ 119-27 „ „ „ Technicznym,
7. „ 127-54 „ „ „ Plantacyj,
8. „ 164-22, „ „ „ Gospodarczym,
9. „ 165-84, „ „ „ Statystycznym,
10. „ 173-78, „ „ „ Przemysłowym,
11. „ 213-05, „ „ „ Ewidencji Ludności,
12. „ 253-41, „ „ „ Aprowizacji i Handlu,
13. „ 138-56, „ „ „ Kultury i Sztuki,
14. „ 195-00, „ w Straży Pożarnej m. Łodzi;

b) z telefonów powyższych w zasadzie dopuszczalne są tylko rozmowy służbowe, zamawiane przez Naczelnika Wydziału lub z wyraźnego jego upoważnienia; rozmowy prywatne pracowników mogą mieć miejsce jedynie w wypadkach wyjątkowych, i za zgodą Naczelnika Wydziału;

c) przy każdym z wymienionych wyżej telefonów należy zaprowadzić ścisłą kontrolę przeprowadzanych rozmów międzymiastowych z uwzględnieniem rubryk:

- 1) L.p 2) Data rozmowy 3) Kto zamówił rozmowę 4) rodzaj rozmowy 5) Uwagi
(dzień, godzina) i z kim (służbowa, prywatna)

d) należność za wszystkie rozmowy regulować będzie w sposób dotychczasowy Oddział Ogólny Wydziału Prezydzialnego; któremu wydziały winny nadsyłać w terminie do dnia 3-go każdego miesiąca za ubiegły

okres miesięczny wyciągi z kontroltek tych rozmów; należność za rozmowę prywatną pracownika potrącona zostanie z jego poborów;

e) formalności, związane z rejestracją telefonów w Okręgowej Dyrekcji Poczty i Telegrafów, załatwia Oddział Ogólny Wydziału Prezydzialnego;

f) przedsiębiorstwa miejskie sprawy powyższe regulują we własnym zakresie.

Za ścisłe przestrzeganie postanowień niniejszego zarządzenia odpowiedzialni są naczelnicy wydziałów, wymienionych w punkcie a) okólnika; nadzór nad kontrolą rozmów z telefonu Nr. 280-81 powierzam Naczelnikowi Wydziału Podatkowego.

Łódź, dnia 2 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta

(-) mgr. Adam Głnsbert

Dyrektor Zarządu Miejskiego.

OKÓLNİK Nr. 54.

Przedmiot:

Powołanie do życia Zarządu

Nieruchomości Opuszczonych i Porzuconych.

Uchwałą Miejskiej Rady (Narodowej Nr. 112 z dnia 28 września 1945 roku, powołany został do życia Zarząd Nieruchomości Porzuconych i Opuszczonych w m. Łodzi.

Agenda powyższa jest przedsiębiorstwem miejskim, które powołane zostało do przejęcia administracji wszystkich nieruchomości porzuconych i opuszczonych na terenie naszego miasta, administrowanych dotychczas przez Tymczasowy Zarząd Państwowy.

Zarząd Nieruchomości mieści się w lokalu przy ul. 6-go Sierpnia Nr. 5, posiada telefony Nr. 198-05 i 198-06.

Okólnik niniejszy należy podać do wiadomości zainteresowanych pracowników.

Łódź, dnia 6 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta

(-) mgr. Adam Głnsbert

Dyrektor Zarządu Miejskiego.

Otrzymują: Wszystkie Wydziały, Urzędy i Przedsiębiorstwa Miejskie Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OKÓLNİK Nr. 55.

Przedmiot:

Podróże służbowe i diety.

Nawiązując do okólnika Nr. 24, z dnia 3. 5. 1945 r. Nr. dz. 1, Og. 14/6-45, podaję do wiadomości, że od dnia 8. 10. 1945 r. diety wynoszą dziennie dla:

1. pracowników, pobierających uposażenie wg. gr. I, II, III państw. zł. 250.—

2. pracowników, wg. grupy IV, V, VI, VII zł. 225.—

3. pracowników wg. grupy VIII, IX, X, XI, XII zł. 200.—

Diety zmniejsza się:

a) o 35%, jeżeli pracownik korzysta w czasie podróży służbowej lub delegacji z wyżywienia w stołówce, przeznaczonej dla funkcjonariuszy państwowych lub też samorządowych;

b) o 15%, jeżeli pracownik otrzymuje w czasie podróży bezpłatne mieszkanie służbowe;

Podane w punkcie a i b nie stosują się o ile podróż trwała nie dłużej jak 5 dni.

Jednostką do obliczenia diet jest 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tego miejsca.

Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu, ponad 6 do 12 godzin połowa diety, ponad 12-18 godzin — 75%, a ponad 18 godzin cała dieta.

Jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa krócej, niż 24 godziny, należy się za okres czasu: ponad 6-12 godzin, połowa diety, ponad 12-18 godzin — 75%, a ponad 18 godzin — cała dieta.

Początek przejazdu liczy się od przejazdu środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy (np. kolej, samolot), od ustalonego w rozkładzie jazdy czasu odjazdu. Przy przejeździe innym środkiem lokomocji, nie posiadającym rozkładu jazdy, początek liczy się od chwili ruszenia z miejsca. Opóźnienie przyjazdu środka lokomocji, mającego rozkład jazdy, bierze się w rachubę tylko w przypadku, gdy wynosi więcej, niż godzinę.

Zwrot kosztów przejazdu:

Zwrot kosztów przejazdu obejmuje ceny biletów jazdy koleją, samolotem, samochodem oraz koszty przejazdu innymi środkami lokomocji oraz ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do dworca i z dworca.

Przy przejazdach należy posługiwać się najtańszym środkiem komunikacji. Użycie droższego środka lokomocji dozwolone jest w przypadkach nagłych, gdy wskutek opóźnienia przyjazdu interes publiczny byłby narażony na szkodę, lub jeżeli spowoduje oszczędność na dietach w rozmiarach, przewyższających koszt użycia droższego środka komunikacji. Pracownikowi, który użył środka droższego, o ile nie był do tego uprawniony, zwraca się koszty przejazdu w wysokości, należnej na podstawie niniejszego okólnika.

Przy przejazdach koleją, samochodem, samolotem lub innymi środkami komunikacji zwraca się faktycznie zapłaconą cenę biletów. Osoby, które korzystają z ulg w przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi lub zarządzanymi przez państwo, otrzymują tylko zwrot ceny ulgowej.

Prawo przejazdu II kl. pociągu służy pracownikom, pobierającym uposażenie od grupy I do VIII. Prawo przejazdu III kl. pociągu służy pracownikom w grupach uposaż. od IX — XII. Zasadniczo zwraca się koszt przejazdu tylko pociągiem osobowym, zwrot kosztów przejazdu pociągiem pospiesznym następuje tylko wtedy, gdy pracownik otrzyma specjalne na to zezwolenie. To samo stosuje się do zwrotu ceny miejscówki.

O ile zachodzi potrzeba przejazdu pociągiem pospiesznym, w którym niema III kl., pracownik, mający prawo do zwrotu kosztów przejazdu tylko III klasą otrzymuje zwrot ceny biletu kl. II. Na koszty dojazdu z dworca do dworca pracownikowi przyznaje się, w gminach miejskich za każdy dojazd lub odjazd ryczałt w wysokości zł. 25.

Łódź, dnia 17 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta

(-) mgr. Adam Ginsbert

Dyrektor Zarządu Miejskiego

Otrzymują wszystkie agendy miejskie.

OKÓLNİK Nr. 56.

Przedmiot:

Włączenie Rudy Pabianickiej do terenów Wielkiej Łodzi.

Z dniem 17 października 1945 roku m. Ruda Pabianicka włączona została do terenów Wielkiej Łodzi. Dotychczasowe czynności Zarządu Miejskiego w Rudzie Pabianickiej z zakresu władzy administracji ogólnej I instancji, przejęte zostały przez Starostwo Grodzkie Południowo-Łódzkie. Sprawy nadzoru i przejęcia pozostałych czynności tegoż Zarządu Miejskiego uregulują poszczególne Wydziały Zarządu Miejskiego w Łodzi zgodnie z wytycznymi, ustalonymi na konferencji naczelników odbytej w dniu 17 października r. b.

W związku z inkorporacją tych terenów siedziba Starostwa Grodzkiego Południowego przeniesiona została do lokalu b. Zarządu Miejskiego w Rudzie Pabianickiej, przy ul. Piłsudskiego 7, tel. 215-76.

W dotychczasowej siedzibie Starostwa przy ul. Rzgowskiej Nr. 146, mieści się ekspozytura tegoż Starostwa.

Łódź, dnia 22 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta

(-) mgr. Adam Ginsbert

Dyrektor Zarządu Miejskiego.

Otrzymują: wydziały i urzędy administracyjne oraz przedsiębiorstwa miejskie.

OKÓLNIAK Nr. 57.

Przedmiot:
Tablice orientacyjne
(szyldy w agendach miejskich).

Na wszystkich budynkach, w których mieszczą się agendy miejskie, winny być nazewnątrz umieszczone jednolicie wykonane tablice orientacyjne (szyldy).

Na tablicy orientacyjnej winny znajdować się: herb miasta, i nazwa agendy.

a) gdy w budynku mieści się cały Wydział (Urząd)

Zarząd Miejski w Łodzi
pełna nazwa Wydziału,

b) gdy w budynku mieści się tylko część Wydziału:

Zarząd Miejski w Łodzi
nazwa Wydziału,

nazwa Oddziału (ekspozytury, urzędzenia) bez przymiotnika „miejski“

c) gdy w budynku mieści się autonomicznie przedsiębiorstwo, zakład lub instytucja:

bezpośrednio pod herbem miasta, pełna nazwa agendy.

Tablice są koloru czerwonego, litery — białego; wymiary tablic 55 x 35 cm.

Herb miasta o wymiarach 10 x 6 cm. winien się znajdować na środku górnej części tablicy.

Na okres przejściowy trudności gospodarczych dopuszczalne jest pozostawienie tablic z herbem dotychczasowym owalnym, stanowiącym oddzielną tablicę.

Tablice orientacyjne wewnętrzne z nazwami tylko oddziałów nie powinny rozmiarami przekraczać 40 x 20 cm.

Wydziały, które nie posiadają tablic orientacyjnych wzgl. posiadane nie odpowiadają wymogom niniejszego okólnika, zamówią je niezwłocznie w Wydziale Gospodarczym, który wzór każdej tablicy uzgodni z Oddziałem Organizacyjnym Wydziału Prezydenckiego.

Łódź, dnia 22 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta
(-) mgr. Adam Głnsbert
Dyrektor Zarządu Miejskiego.

Otrzymują: Wydziały i Urzędy administracyjne oraz
Przedsiębiorstwa Miejskie.

OKÓLNIAK Nr. 58.

Przedmiot:

Włączenie gminy Radogoszcz do terenów Wielkiej Łodzi.

W dniu 22 października rb. Gmina Radogoszcz włączona została do terenów Wielkiej Łodzi. Czynności Urzędu Gminnego przekazane zostają Starostwu Grodzkiemu Północno-Łódzkiemu wzgl. właściwym Wydziałom Zarządu Miejskiego, natomiast Urząd Gminny został zlikwidowany.

Podając powyższe do wiadomości, proszę naczelników odpowiednich wydziałów o przejęcie czynności Urzędu Gminy Radogoszcz, stosownie do udzielonych telefonicznie wskazówek.

Łódź, dnia 24 października 1945 roku.

Za Prezydenta Miasta

(-) mgr. Adam Głnsbert

Dyrektor Zarządu Miejskiego.

Otrzymują: Wydziały i agendy administracyjne
oraz przedsiębiorstwa miejskie

Ogłoszenia drobne

Barczuch Zofia zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 197, zagubiła wniosek na zapomogę, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego

Błażejewiczowi Leopoldowi, zam. w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 39, skradziono: kartę rejestracyjną i kwit na prowadzenie handlu z manufakturą na imię Błażejewicz Genowefy.

Brisch Abram, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej 4, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez R. K. U. Miasto-Łódź.

Brzozowski Józef, zam. w Łodzi przy ul. Kilińskiego 16, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Bukowski Tadeusz, zam. w Łodzi przy ul. Mazowieckiej 69, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Duda Tadeusz, zam. w Łodzi przy ul. Pabianickiej 23, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Dźwigalski Eugeniusz, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej 87, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Filipowiczowi Stanisławowi, zam. w Łodzi przy ul. Głównej 55, skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Firma: Friedenstab, Łódź, ul. Cegielniana 72, zagubiła dowody tożsamości koni Nr. 541 i Nr. 544, wydane przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Frontczak Bogusław, zam. w Łodzi przy ul. Wrześnińskiej 96, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Gałązce Mieczysławowi, zam. w Łodzi przy ul. Limanowskiego 135, skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Gąsiorowskiemu Leonowi, zam. w Łodzi przy ul. Henryka Barona 4, skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Górwicz Maks, zam. w Łodzi przy ul. Piłsudskiego 72, zagubił kartę rejestracyjną na prowadzenie sklepu, wydaną przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Helfand Adam, zam. w Łodzi przy ul. 11 Listopada 29, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez R. K. U. Miasto-Łódź, świadectwo szkolne szkoły powszechnej Nr. 12 Łodzi oraz inne dokumenty.

Izińskiej Wandzie zam. w Łodzi skradziono dowód osobisty, wydany przez niemieckie władze okupacyjne.

Jakubczak Stanisław, zam. w Łodzi przy ul. Targowej 31, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Jędrzejczak Włodzimierz, zam. w Łodzi przy ul. Czeremowskiej 14, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Jenszke Anna, zam. w Łodzi przy ul. Zagajnikowej 89, zagubiła zaświadczenie tymczasowe o złożeniu deklaracji wierności, wydane przez Starostwo Grodzkie Śródmiejsko-Łódzkie.

Jazierska Krystyna, zam. w Łodzi (Rokonia) Stare Piaski 33, zagubiła kartę rejestracyjną na rower, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Jerzmanowski Stanisław, zam. w Łodzi przy ul. Magistrackiej 4, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kaczmarek Lucyna, zam. w Sulejowie przy ul. Koneckiej 28, zagubiła dowód osobisty, wydany przez niemieckie władze okupacyjne oraz inne dokumenty.

Kaczorowski Kazimierz, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej 50 zagubił kartę rejestracyjną wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kikosicka Stefania, zam. w Łodzi przy ul. Masarskiej 22, zagubiła legitymację na nasilek, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Korkowi Romanowi, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 292, skradziono kartę rejestracyjną na prowadzenie sklepu, wydaną przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kornalewicz Janinie, zam. w Łodzi przy ul. Śródmiejskiej 49, skradziono kartę rejestracyjną na prowadzenie handlu, wydaną przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kowalczyk Zdzisław, zam. w Łodzi przy ul. Grochowej 5, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Krakowiak Roman, zam. w Łodzi przy ul. Kilińskiego 40, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Krawczyk Zbigniew, zam. w Łodzi przy ul. Srebrzyńskiej 91, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Kryśtak Antoni, zam. w Łodzi przy ul. Marysińskiej 56, zagubił dowód tożsamości konia Nr. 2064, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Lisiewiczowi Teodorowi, zam. w Łodzi przy ul. Pabianickiej 96, skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz inne dokumenty

Maćkowska Irena, zam. w Łodzi przy ul. Stefana 27, zagubiła legitymację na zasiłek, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Mejlesz Edward, zam. w Chrzanowie, zagubił kartę rejestracyjną na motorower (Nr. 579691), wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Michalak Krystyna, zam. w Łodzi przy ul. Brzezińskiej 47, zagubiła legitymację na zasiłek, wydaną przez Starostwo Grodzkie Północno-Łódzkie.

Milczarski Zbigniew, zam. w Łodzi przy ul. Wileńskiej 55, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Ogiasce Stefanowi, zam. w Łodzi przy ul. Wojska Polskiego 180, skradziono kartę rejestracyjną, uprawniającą do prowadzenia handlu na rynku, wydaną przez Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Olejniczak Marian, zam. w Łodzi przy ul. Grabowej 1, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Olszowiec Wacław, zam. w Łodzi przy ul. Mazurskiej 19, zagubił dowód tożsamości konia, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz koncesję na rolną wagę, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Pawlicki Stefan, zam. w Łodzi przy ul. Krzywej 2, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Paryski Mieczysław, zam. w Łodzi przy ul. Ogrodowej 66, zagubił kartę rejestracyjną i dowód tożsamości konia, wydane przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz dowód osobisty.

Pawłowski Bolesław, zam. w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 39, zagubił kartę rejestracyjną wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi, kartę rejestracyjną na motorower, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz kartę rejestracyjną na prawo korzystania z radia.

Peczynski Stefan, zam. w Łodzi przy ul. Sierakowskiego 4, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Pelce Eugeniuszowi, zam. w Łodzi przy ul. Wysokiej 24 skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez R. K. U. — Radom i dowód osobisty (kennkarte)

Picz Jadwiga, zam. w Łodzi przy ul. Pogonowskiego 67, zagubiła dowód osobisty (kennkarte), wydany przez niemieckie władze okupacyjne.

Pietrzak Stanisław, zam. w Łodzi przy ul. Kamiennej 18, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Podchinowskiemu Wacławowi, zam. w Łodzi przy ul. Wrześnińskiej 96/13, skradziono: patent na prowadzenie handlu na rynku, wydany przez Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz dowód osobisty.

Poznański I. K. — Państwowe Zakłady Włókiennicze, Łódź, ul. Ogrodowa 17, zagubiono 2 dowody tożsamości koni, wydane przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Rajskiemu Zenonowi, zam. w Łodzi przy ul. Srebrzyńskiej 95, skradziono kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Rusak Ruchla, zam. w Łodzi przy ul. Śródmiejskiej 28, zagubiła kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Rybak Anna, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 287, zagubiła kartę rejestracyjną od roweru, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Sołtyński Czesław, zam. w Łodzi przy ul. Żydowskiej 34, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez R. K. U. — Konin.

Skrobek Józef, zam. w Łodzi—Chojny przy ul. Niecałej 23, zagubił kartę rejestracyjną od roweru, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Skrzypkowskiemu Antoniemu, zam. w Łodzi przy ul. Wólczańskiej 251, skradziono zezwolenie na prowadzenie handlu, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Słowikowski Antoni, zam. w Łodzi przy ul. Stenlinga 150, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Staniłowski Jerzy, zam. w Łodzi przy ul. 11 Listopada 90, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Stasiak Edward, zam. w Łodzi przy ul. Gdańskiej 114, zagubił kartę rejestracyjną na rower, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Stryjewskiemu Władysławowi, zam. w Łodzi przy ul. Traugutta 4, skradziono kartę rejestracyjną wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Szymaszynowicz Alter, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej 41a, zagubił potwierdzenie zgłoszenia na prowadzenie fabryki mydła, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Tomaszewski Konrad, zam. w Łodzi przy ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz inne dowody.

Walasiak Czesław, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 287, zagubił zaświadczenie na moto-rower, marki Wander_Werke nr. 13676, wydany przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Waloszczuk Augustyn, zam. w Łodzi przy ul. Gdańskiej 148, zagubił dowód tożsamości konia nr. 1264, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Wasiałkowi Czesławowi, i Zakrzewskiej Otylii, zam. w Łodzi (Zabieniec) przy ul. Kwiatowej 10, skradziono patent na prowadzenie handlu na rynku, przez Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Wilgocki Ignacy, zam. w Łodzi przy ul. Pabianickiej 92, zagubił dowody tożsamości koni, wydane przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Wojciechowski Roman, zam. w Łodzi przy ul. Kraszewskiego 46, zagubił kartę rejestracyjną wydaną przez R.K.U. — Zamość.

Wojtczak Edward, zam. w Łodzi przy Al. 1 Maja 68, zagubił dowód tożsamości konia, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi oraz dowód osobisty, wydany przez niemieckie władze okupacyjne.

Wozniak Stanisław, zam. w Łodzi przy ul. Limanowskiego 127, zagubił kartę rejestracyjną od roweru, wydaną przez Wydział Podatkowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Wozniakowski Stanisław, zam. w Łodzi przy ul. Mochnickiego 22, zagubił dowód tożsamości konia, wydany przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Zaborowska Maria, zam. w Łodzi przy ul. Żeromskiego 33, zagubiła kartę rejestracyjną, zezwalającą na prowadzenie handlu na rynku, wydaną przez Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi, dowód osobisty oraz inne dokumenty.

Zawistowska Antonina, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 214, zagubiła kartę rejestracyjną na prowadzenie sklepu, wydaną przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

